

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Význam basketbalu pro hráčky TJ Sokol

Dubeč

Bakalářská práce

Autor: Kristina Michálková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc.

Praha, 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v repozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Praze dne 25. 6. 2015

Kristina Michálková

podpis

Poděkování

Na tomto místě vyslovuji poděkování doc. PhDr. Bohuslavu Šalandovi, CSc. za vedení mé bakalářské práce, za jeho ochotu, cenné rady a podporu. Dále děkuji všem hráčkám a informátorkám z týmu TJ Sokol Dubeč, bez kterých by tato práce nikdy nevznikla.

Abstrakt

Předložená práce se zabývá basketbalovým týmem TJ Sokol Dubeč. Její součástí je výzkum založený na rozhovorech se všemi členkami družstva a na zúčastněném pozorování. Klade si za cíl zjistit, jaký má basketbal pro hráčky význam, jakou roli v jejich životě hraje, co jim přináší a zda jim i něco bere.

Teoretická část vychází z odborné literatury, kde se definují základní pojmy, které s daným tématem souvisí. Práce se věnuje problematice volného času, sportu a hry. Dále shrnuje historii i současný vývoj basketbalu a představuje městskou část Praha – Dubeč a její basketbalový tým. V praktické části se analyzuje a hodnotí výzkum, který je součástí bakalářské práce.

Klíčová slova: volný čas, sport, basketbal, pohybová aktivita

Abstract

This bachelor's thesis deals with basketball club TJ Sokol Dubec. It consists of a research based on discussions with all the players of the team and also of involved observation. Aim of this observation is to find out the signification and role of basketball in their lives and also to conceive its pros and cons.

Theoretical part is based on specialized literature where the basic terms related to the subject are defined. It deals with issues of leisure time activities, sports and games. Moreover this thesis summerizes the history and contemporary evolution of basketball. It also introduces briefly the neighbourhood Prague – Dubec and its basketball team. The practical part also analyses the research which makes part of this thesis.

Keywords: leisure time, sport, basketball, movement activity

Obsah

1.	ÚVOD.....	1
2.	CÍLE A METODY VÝZKUMU.....	3
2.1.	Použité metody výzkumu	4
2.2.	Informátorky.....	5
2.3.	Sběr dat.....	5
2.4.	Etika výzkumu.....	6
3.	VYBRANÁ PROBLEMATIKA SPORTU A VOLNÉHO ČASU.....	7
3.1.	Vymezení nejpoužívanějších pojmů.....	7
3.2.	Volný čas	8
3.2.1.	Funkce volného času	9
3.2.2.	Organizace volného času	11
3.3.	Sport	12
3.3.1.	Sport z pohledu sociologie	12
3.3.2.	Sport a jeho struktura dle motivace	13
3.3.3.	Význam aktivního sportu	15
3.3.4.	Sport jako socializační činitel.....	16
3.3.5.	Sociální skupiny ve sportu.....	17
4.	BASKETBAL JAKO SPORTOVNÍ ODVĚTVÍ	19
4.1.	Basketbal jako hra	19
4.2.	Vznik a vývoj basketbalu	20
4.3.	Historie basketbalu u nás	20
4.4.	Nová odvětví basketbalu	21
5.	BASKETBAL V MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA – DUBEČ	26
5.1.	Charakteristika městské části Praha – Dubeč	26
5.2.	Historie TJ Sokol Dubeč	26
5.3.	Basketbalový oddíl TJ Sokol Dubeč	27

5.4.	Finanční stránka dubečského basketbalu.....	28
5.5.	Herní sezona	29
5.6.	Osobnostní profily hráček TJ Sokol Dubeč.....	31
6.	ANALÝZA ROZHOVORŮ S HRÁČKAMI.....	35
6.1.	Sportovní základ hráček v rodině a v dětství.....	35
6.2.	Faktory při výběru TJ Sokol Dubeč	36
6.3.	Hráčky a jejich volný čas.....	37
6.4.	Volný čas a spoluhráčky.....	40
6.5.	Zdravý životní styl hráček?	41
6.6.	Vztah hráček k basketbalu a k týmu TJ Sokol Dubeč	43
6.7.	Perspektivy do budoucna.....	45
7.	ZÁVĚR.....	48
8.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
9.	PŘÍLOHY	54

1. ÚVOD

Tato práce se zabývá basketbalem, který se nejen u nás, ale i v zahraničí, těší stále větší oblibě. Konkrétně se zaměřuje na hráčky ženského basketbalového klubu TJ Sokol Dubeč. Jedná se o pražský tým, který funguje od roku 1997. Původně byl součástí 2. třídy žen, v tomto roce však postoupil do vyšší výkonnostní třídy. Nejedná se tedy o profesionální sportovní družstvo, nýbrž o zájmovou činnost hráček, volbu v rámci jejich volného času.

V teoretické části práce budou nejprve vymezeny základní pojmy související s problematikou volného času a sportu. Pomocí pohledu různých autorů představí několik definic sportu, volného času, možnosti jeho trávení a prolínání volného času s pohybovou aktivitou. Věnovat se bude i fenoménu hry a jedné z jeho forem, basketbalu. Basketbal bude představen jako specifické sportovní odvětví. Popíše jeho vznik, vývoj, proměny v čase a poukáže na nová odvětví, která vznikla modifikací pravidel. Seznámí nás tak se streetballem, beachbasketbalem a zcela novou sportovní disciplínou 3x3. Podkapitola věnovaná tzv. wheelchair basketbalu neboli basketbalu vozíčkářů bude dokladem, že je tato hra populární i mezi handicapovanými sportovci.

Poté práce představí okrajovou městskou část Praha - Dubeč a přiblíží nabídku dalších volnočasových aktivit v této lokalitě. Následně se bude věnovat konkrétnímu basketbalovému týmu. Zachytí okolnosti vzniku a nastíní jeho historii. Zároveň vypracuje osobnostní profily hráček, bude se zajímat o to, kdy a kdo je k tomuto sportu dovedl, zda pocházejí ze sportovní rodiny a proč si zvolily zrovna tento tým. Dále vysvětlí, jakou roli hraje basketbal v jejich životě, zda jej vnímají jako jednu ze svých volnočasových aktivit, či jako další z povinností. Ukáže, zda se jedná o jejich koníček, společenskou aktivitu, prostředek k získávání sociálních kontaktů, zdraví a fyzické kondice a zda basketbal vnímají jako součást svého životního stylu. Posledním bodem výzkumu se stane zamyšlení hráček nad budoucím působením v týmu.

Téma této bakalářské práce jsem zvolila z toho důvodu, že basketbal hraji již 15 let. Mám zkušenosti s působením v týmech různých výkonnostních úrovní od extraligy až po 2. třídu žen. V TJ Sokol Dubeč jsem letos odehrála pátou sezonu. Do výzkumu se proto promítly i mé vlastní zkušenosti z dosavadního působení v tomto klubu. Po příchodu do týmu mě překvapila dosud nepoznaná atmosféra. Nazvala bych ji snad

až „rodinnou“, „sousedskou“. To je nejspíše dáno i povahou této městské části, která byla k Praze připojena až v roce 1990. Dodnes tak má Dubeč spíše vesnický charakter, kde (ze zkušeností mých i z informací spoluhráček a místních obyvatel) převládají povětšinou přátelské sousedské vztahy.

Většina hráček, která dnes v týmu hraje, působí v tomto družstvu již od jeho založení. S kolektivem byly spokojené natolik, že neměly potřebu tým opouštět, dosáhnout lepší herní úrovně a zkoušet štěstí v jiném týmu. To je jinak v basketbalu (a nejspíše i v jiných sportech) zcela běžné. Dalo by se tedy říct, že v případě dubečského basketbalu jde více než o excelentní sportovní výkony o kolektivní hru, ve které mají všechny hráčky rovné příležitosti a možnosti. Základem týmu jsou velmi dobré vztahy jak hráček s trenérkou, tak mezi hráčkami samotnými. Důkazem může být fakt, že spolu hráčky tráví čas i v době, kdy se basketbalu nevěnují, tedy mimo tréninky a zápasy. Rivalitu mezi hráčkami jsem v tomto klubu, na rozdíl od týmů vyšších herních úrovní, nezaznamenala.

2. CÍLE A METODY VÝZKUMU

Cílem výzkumu je mikrosonda do názorového světa hráček basketbalu, konkrétně hráček amatérského týmu TJ Sokol Dubeč. Vzhledem k tomu, že se jedná o volbu v rámci volného času, nikoliv o prostředek obživy, zaměří se výzkum zejména na to, kdy a proč si hráčky zvolily tento sport, potažmo tento sportovní klub, jakou roli basketbal v jejich životě hraje, zda jej vnímají jako svůj životní styl, jako koníček, či jako další z povinností. Dále se výzkum zabývá volným časem hráček. Zjišťuje, jakým aktivitám se hráčky nejčastěji věnují a s kým svůj volný čas tráví. V neposlední řadě bude pozornost zaměřena na zdravý životní styl respondentek – zda mají o zdravém životním stylu povědomí a jestli se jej snaží dodržovat, případně jakými způsoby. Hlavním cílem pak bude zjištění, jak vnímají tento sport samotné hráčky, co pro ně znamená, co jim přinesl, nebo o co je naopak ochudil.

Existuje řada publikací, které se problematice sportu věnují. Na sport však nahlížíjí jako na celek. Autoři se shodují v tom, že je sport čím dál významnějším sociálním fenoménem, je proto třeba se jím zabývat a neopomíjet jej. Mezi nejčastěji zkoumanými problémy, jimiž se sociologové zabývají, patří například to, jak využíváme volný čas, zda a proč jej věnujeme právě sportu, jaký vliv má sport na společnost, na socializaci jedince. Důležitou kapitolou je též otázka sportování mládeže, tedy motivace mládeže, význam aktivního sportu a jeho socializační účinky právě na děti a mládež. Další kapitolu představuje moderní sport, tj. komercializace a medializace vrcholového sportu a s tím související svět peněz, fenomén sportovního fandovství, násilí na stadionech a mezi fanoušky. V neposlední řadě se autoři zamýšlejí nad budoucím směřováním sportu, nad růstem zájmu o zážitkové, rekreační a alternativní sporty.

Výzkumy, které se zabývají konkrétním sportem, v našem případě basketbalem a jeho vlivem na život jedince, nejsou tak frekventované. Mnohem častější jsou publikace, které sledují dějiny a vývoj této hry, její techniku, proměnu pravidel v průběhu let, autobiografie hráčů, herní situace atd. Inspirací mi byly rovněž bakalářské a diplomové práce, které se o podobné výzkumy pokusily. V první z nich s názvem: „Basketbal jako specifický životní styl – případová studie několika rodin“ (Danešová, 2011) se autorka zabývala tím, jak basketbal ovlivňuje chod jednotlivých domácností, snažila se přiblížit denní režim a celkově život výkonnostních basketbalistů. Výzkumným vzorkem byly čtyři rodiny a dalších pět jednotlivců, kteří se měli zamyslet nad tím, co jim basketbal přinesl,

co vzal, jak této hře přizpůsobují svůj život a jak na jejich sportování pohlíží okolí. Ve druhé práci s názvem „Životní styl a životní strategie basketbalistů ve sportovní mládežnické organizaci Basketbalové centrum mládeže Nymburk“ (Malá, 2013) se autorka zaměřila na devítičlennou skupinu chlapců, hráčů BK Nymburk ve věku 14 – 19 let a pomocí polostrukturovaných rozhovorů se snažila zmapovat jejich životní cíle, vzory, zjistit, jak vnímají svůj volný čas a jak jsou tvořeny jejich sociální vztahy. Podobný průzkum, ne však mezi basketbalisty, ale v prostředí nejmenovaného kladenského fitness centra mezi cvičenkami zumbly provedla i Petra Řezáčová (2011). Ta se ve své bakalářské práci „Významy zumbly pro její uživatelky v kladenském fitness centru X“ pomocí zúčastněného pozorování a polostrukturovaných rozhovorů s deseti informátorkami snažila zjistit, zda cvičenky zumbu vnímají jako prostředek k získání krásné postavy, sociálních kontaktů, zdraví, koníček nebo životní styl. Všechny tyto práce pro mě byly velmi podnětné i z hlediska odkazů na další literaturu k tomuto tématu.

2.1. Použité metody výzkumu

Vzhledem k tématu práce, u něhož je klíčové porozumění dané problematice, jsem zvolila kvalitativní výzkum, protože se zaměřuje na exploraci, probíhá nejčastěji v přirozených podmínkách sociálního prostředí a také proto, že používá hloubkové studium jednotlivých případů a různé formy rozhovorů a pozorování (Hendl, 2005).

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila techniku *hloubkového polostrukturovaného rozhovoru*, tzv. *rozhovor podle návodu*, která mi umožnila provést rozhovory s několika lidmi strukturovaněji a ulehčila tak jejich srovnání (Hendl, 2005). Návodem byly otázky, které jsem respondentkám pokládala a na něž následně odpovídaly. Hlavními výzkumnými okruhy byl sportovní základ hráček v rodině a v dětství, faktory při výběru TJ Sokol Dubeč, volný čas hráček, zdravý životní styl, perspektivy do budoucna a celkové shrnutí vlivu basketbalu na jejich život. Kromě toho se do výzkumu promítly i mé osobní zkušenosti z dosavadního působení v tomto klubu, kdy jsem se jako zúčastněný pozorovatel účastnila tréninků, zápasů, turnajů a následných pozápasových posezení a různých jiných společných aktivit, které hráčky provozovaly.

Při rozhovorech jsem měla k dispozici předem připravený scénář tvořený zjišťujícími otázkami, které se týkaly stěžejních tematických okruhů práce, a které jsem při rozhovoru s respondentkami doplňovala dalšími otázkami, jež se během rozhovorů nabízely. Mimo to jsem si bezprostředně po skončení každého rozhovoru zapsala

do poznámkového bloku veškeré dojmy, pocity a postřehy. Záměrně jsem si poznámky nepsala během rozhovoru, abych se mohla plně soustředit a nenarušovala jeho průběh.

2.2. Informátorky

Výběr informátorek nebyl v tomto případě nikterak složitý. Vzhledem k tomu, že se tým dlouhodobě potýká s nedostatkem hráček, rozhodla jsem se uskutečnit rozhovor se všemi hráčkami Sokola Dubeč, tedy i s těmi, které na tréninky a zápasy dochází velice nepravidelně. Výzkumný vzorek tak tvořilo 10 žen ve věku 22 – 41 let. Další potřebné informace o historii klubu jsem získala od trenérky tohoto družstva. Navázat kontakt s informátorkami pro mě bylo v tomto případě snadné, jelikož jsem jeho členkou a hráčky i trenérku velmi dobře znám. Mohla jsem se tak na všechny kdykoliv obrátit a požádat je o potřebné informace. Více bude o informátorkách řečeno v kapitole *Osobnostní profily hráček TJ Sokol Dubeč*.

2.3. Sběr dat

V rámci výzkumu bylo uskutečněno deset rozhovorů s deseti respondentkami. Jak už jsem zmínila výše, rozhovor jsem uskutečnila se všemi hráčkami Sokola, včetně těch, které basketbal navštěvují sporadicky.

První krok bylo obeznámení respondentek s tématem mé bakalářské práce a zároveň prosba, zda by se rozhovoru zúčastnily. Následoval detailní popis toho, co takový rozhovor obnáší. Upozornila jsem, že rozhovor bude nahráván na diktafon, aby mohl být posléze detailně a doslovně přepsán. Před každým rozhovorem jsem na tuto skutečnost respondentky znovu upozornila a zároveň je ujistila o zachování anonymity, která byla později zajištěna zatajením jejich jmen. Žádná z nich se nahrávání nebránila, všechny respondentky ochotně souhlasily.

Při domluvě ohledně místa a času konání jsem se vždy přizpůsobila možnostem respondentek, abych tak zajistila dostatek prostoru pro rozhovor a také uvolněnější atmosféru bez časového či jiného tlaku. Rozhovory probíhaly od března do června 2015 nejčastěji v blízkosti práce nebo bydliště respondentek, ve dvou případech se rozhovor uskutečnil v šatně klubové tělocvičny. Jeden rozhovor proběhl v nemocnici, kde informátorka ležela po operaci kolene.

S každou respondentkou jsem strávila tolik času, kolik bylo potřeba k získání stěžejních informací. Ke každému rozhovoru jsem měla připravenou sadu otázek (scénář), kterého jsem se držela. Nikoliv však striktně. Další doplňující otázky se odvíjely od toho, jak respondentky odpovídaly.

2.4. Etika výzkumu

Za nejdůležitější etickou otázkou považuji svůj vztah jako výzkumníka a interpreta k informátorkám. Vzhledem k tomu, že já sama jsem členkou týmu, uvědomuji si, že i přes veškeré mé snahy o objektivitu mohl být výzkum ovlivněn mým blízkým vztahem k informátorkám a výsledky analýzy tak mohly být zkresleny. Dbala jsem ovšem na to, aby se veškerá uvedená data co nejvíce blížila pravdě, neupravovala jsem je a všechny rozhovory s hráčkami jsem nahrávala na diktafon, aby mohla následovat detailní transkripce a analýza.

Další problém, který bylo třeba řešit, byla anonymita respondentek. Ta byla zajištěna tak, že byla jejich jména nahrazena písmeny abecedy podle toho, v jakém pořadí rozhovor proběhl. Též bylo pozměněno jméno a příjmení trenérky. Použito bylo smyšlené jméno Ivana Svobodová.

3. VYBRANÁ PROBLEMATIKA SPORTU A VOLNÉHO ČASU

3.1. Vymezení nejpoužívanějších pojmů

V následujících odstavcích jsou pomocí krátkých definic vysvětleny nejpoužívanější pojmy, které se v této práci vyskytují. Větší pozornost jim bude věnována v dalších kapitolách, kde budou více rozpracovány.

Vymezení pojmu volný čas

Definovat volný čas je velmi obtížné, protože se jedná o velmi individuální pojem. Více prostoru bude tomuto tématu věnováno v kapitole *Volný čas*. Prozatím ale použiji definici Velkého sociologického slovníku (1996), který volný čas popisuje jako takový čas, který člověku zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností, a v němž nevykonává činnosti pod tlakem závazku plynoucích ze společenské dělby práce či z nutnosti zachování svého biologického nebo rodinného systému.

Vymezení pojmu sport

Definic toho, co je vlastně sport, je velmi mnoho, a proto bude těmto různým přístupům věnována samostatná kapitola. Velký sociologický slovník upozorňuje na etymologický původ pojmu sport jako odvozeninu od staroanglického *disport* – bavit, roznášet či latinského *disportare* – rozptylovat, bavit se. Za sport je zde považována „každá hra (buď zápas se sebou samým, nebo závod s jinými) a realizuje se v rámci přesně stanovených pravidel a zásad *fair play*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 1210). Dále klade důraz na vysoký stupeň organizovanosti, formalizace a profesionalismu. Nezapomíná ani na hodnotový náboj sportu, tedy oblasti silně provázané se sférou životního stylu.

Evropská charta sportu definuje sport jako „všechny formy tělesné činnosti, které at' již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (Rada Evropy, ©1992, s. 1).

Vymezení pojmu basketbal

Basketbal, v češtině známý též pod názvem košíková, je kolektivní kontaktní sport, při kterém se dva týmy o pěti hráčích na hřišti snaží získat body vhažováním míče do obroučky basketbalového koše a zároveň se v tomtéž snaží zabránit soupeři. Utkání je řízeno rozhodčími, rozhodčími u stolku a komisařem, pokud je přítomen. Vítězem utkání je družstvo, které na konci hrací doby docílí většího počtu bodů (Česká basketbalová federace, ©2014).

Vymezení pojmu socializace

Socializace (z lat. socialis = družný, společenčný) je „*komplexní proces, v jehož průběhu se člověk jako biologický tvor stává prostřednictvím sociální interakce a komunikace s druhými sociální bytostí schopnou chovat se jako člen určité skupiny či společnosti*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 1012).

Jedná se o celoživotní interaktivní proces, během kterého kontaktujeme ostatní a naopak. Osvojujeme si role (tj. chování, které se od nás v dané situaci očekává), interagujeme s okolním světem. Socializace vytváří spojení mezi jednotlivými generacemi.

Vymezení pojmu životní styl

Definicí a vysvětlení toho, co životní styl je a co vše v sobě tento pojem zahrnuje, je mnoho. Velký sociologický slovník se o životním stylu zmiňuje jako o „*strukturovaném souhrnu životních zvyků, obyčejů, resp. akceptovaných norem, nalézající svůj výraz v interakci, v hmotném, věcném prostředí, v prostorovém chování a v celkové stylizaci. Předpokládá se, že životní styl nějakým způsobem vyjadřuje i hodnoty a zájmy jednotlivce, skupiny či společnosti vůbec*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 1246).

3.2. Volný čas

Vzhledem k tomu, že se dubčeské basketbalistky věnují tomuto sportu ve svém volném čase, je nutné položit si otázku, co vlastně volný čas je. Autoři se shodují, že je sport, a potažmo i volný čas, čím dál tím významnějším sociálním fenoménem. Vymezení této kategorie ale není nikterak snadné, jelikož lze na tento fenomén pohlížet z různých úhlů. Pokusme se přiblížit, jak o volném čase píší různí autoři.

„Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené“ (Pávková, 2002, s. 13).

Další autorka volný čas definuje takto: *„Volný čas lze v souhrnu definovat jako dobu, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení a nejsou zdrojem trvalých obav či pocitů úzkosti“ (Slepičková, 2005, s. 14).*

Hofbauer (2004) chápe volný čas jako činnost, do které člověk vstupuje s nějakým očekáváním. Účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí a čeká, že mu přinese příjemné zážitky a pocit uspokojení. Volný čas zahrnuje aktivity, které si vybíráme na základě naší svobodné volby. V tomto čase mizí závazky a povinnosti. Je to zároveň čas využívaný člověkem sám pro sebe, má tedy odpočinkovou nebo relaxační funkci. Bývá též definován jako čas, který je využit pro osobnostní rozvoj jedince, kdy se jedinec snaží sám sebe zlepšovat a zdokonalovat se v určitých schopnostech nebo když se chce vzdělávat. V tomto případě má tedy volný čas také takovou funkci, která přispívá k rozvoji osobnosti, což je nedílnou součástí plnohodnotného průběhu procesu socializace. Dalším znakem volného času je zábava, kdy dochází k regeneraci duševních sil jedince.

Na základě výše zmíněných názorů a definic bychom mohli jednoduše říct, že ve volném čase nemáme žádné povinnosti a je jen na nás, jakým činnostem se budeme věnovat. Věnujeme se tedy činnostem, které nás baví, přináší nám radost a uvolnění.

3.2.1. Funkce volného času

Stejně jako tomu bylo u definic volného času, odvíjí se i definice jeho funkce od samotného autora. Slepičková (2005) uvádí tři hlavní funkce, které volný čas plní. Jedná se o úlohu instrumentální, humanizační a zábavnou.

Instrumentální funkce začala být patrná s rozvojem kapitalismu na počátku 19. století. Ukázalo se totiž, že kromě vysoké úrovně produktivity je nutné myslet i na regeneraci sil dělníků, kterým byl dán prostor pro odpočinek, regeneraci sil a upevnění zdraví.

„Volný čas však dával prostor pro přípravu na plnění povinností nejen pracovních, ale i branných. Zde byl v hojné míře využíván sport jako prostředek této nástrojové funkce, ať již se jednalo o německé turnérství, latentní cíle sokolského hnutí v dobách Rakouska-Uherska či branné prvky při plnění různých odznaků zdatnosti v zemích bývalého socialistického bloku“ (Slepičková, 2005, s. 21).

Do *humanizační funkce* zahrnuje Slepičková výchovné, vzdělávací a socializační možnosti volného času. Na kultivaci ducha i těla, tj. vzdělávání a rozvoj osobnosti ve volném čase svobodných občanů lze narazit již v dobách starého Řecka. Tento trend prolíná do všech etap historického vývoje společnosti. Prostřednictvím lidových zvyků a slavností, které si předáváme z generace na generaci, uchováváme kulturní dědictví. To, jak trávíme volný čas, se „učíme“. Jsme ovlivněni sociálním prostředím, které nás obklopuje. V průběhu socializace se setkáváme s dalšími jedinci a zařazujeme se do skupin, ve kterých se učíme novým rolím a normám.

Třetí funkce, *zábavná*, pojímá volný čas jako prostor pro oprostění se od problémů a povinností každodenního života. Namísto nich lze tento čas využít pro své osobní zájmy a záliby, což posléze přináší pocity uspokojení. „*Radost, prožitek, zábava představují jedny z nosných znaků volného času*“ (Slepičková, 2005, s. 22).

S rozdělením volného času podle jeho funkce přichází i Pávková (2002). Jako základní funkce volného času uvádí:

Výchovně – vzdělávací funkce: jednotlivé instituce se v rámci svých možností podílí na rozvoji schopností, usměrňování, uspokojování potřeb, zájmů a formování morálních vlastností dětí a mládeže. Jedinci jsou prostřednictvím zajímavých činností motivováni k využívání volného času, které je společností žádáno a získávají tak nové vědomosti, návyky a dovednosti.

Zdravotní funkce: úkolem institucí je usměrňování denního režimu, který má napomoci utváření zdravého životního stylu každého jedince. Jedná se o střídání duševních a tělesných činností, práce a odpočinku. Dále je zahrnut pohyb na čerstvém vzduchu a sportovní činnosti, při kterých ale nesmíme zapomínat na dodržování zásad bezpečnosti.

Sociální funkce: jedná se o další z významných funkcí, prostřednictvím které instituce ovlivňují volný čas dětí. Do jisté míry zbavují rodiče starostí v době, kdy jsou v zaměstnání nebo nemají na dítě čas. Velmi důležitou funkci zde mají zařízení, která pracují s mladšími dětmi, a která plní přechodně nebo trvale funkci rodinné výchovy. Jsou jimi například školní družiny, domovy mládeže, dětské domy aj. Jedinci se zde učí pravidlům společenského chování a rozvíjí sociální kompetence.

Preventivní funkce: je zajišťována výchovnými programy, které kladou důraz na prevenci negativních jevů. Prevence je zajišťována ve třech rovinách. Primární prevence je určena celé populaci, hlavně té nerizikové. Sekundární je cílena na jedince se zvýšeným sklonem ke kriminalitě. Poslední, terciární, se zaměřuje na léčení a zabránění recidivy těm, kteří jsou již negativními jevy zasaženi.

3.2.2. Organizace volného času

Jak bylo řečeno výše, je na každém jedinci, jak se rozhodne svůj volný čas využít, jakým činností jej věnuje. To, jak lidé tráví svůj volný čas, je ovlivněno řadou okolností. Vliv na volný čas a způsob jeho trávení má vrstevnická skupina, rodina, média a v neposlední řadě i škola. Škola mnohdy přebírá zodpovědnost rodiny a kompenzuje její nedostatky tím, že se podílí na osvojení si, ať už aktivního, či pasivního přístupu k trávení volného času a převážně dohlíží na optimální kvalitu jeho aktivit (Pávková, 2002).

V zásadě ale probíhá trávení volného času dvěma způsoby – spontánně či organizovaně. Spontánními volnočasovými aktivitami myslí Slepíčková ty, jež si jedinec volí v rámci neformální skupiny lidí, nebo které provozuje sám. Organizovaná forma je pak taková, kterou nabízí formální organizace, instituce, a kterou si jedinec zvolí na základě svého svobodného rozhodnutí, pokud vyhovuje jeho představám a potřebám. *„Prostřednictvím organizovaného volného času lze v řadě případů cíleně mnohem efektivněji dosahovat naplnění jeho funkcí“* (Slepíčková, 2005, s. 22).

V novodobé společnosti je patrná změna charakteru rodiny. Děti a mládež už tolik nespádají do sféry jejího vlivu, jako tomu bylo v minulosti. Rodiče i děti tráví většinu času mimo domov. Zatímco jsou rodiče v práci, děti jsou svěřeny do péče systému školství. Byla tak narušena výchovná funkce rodiny, a naopak zesílil vliv vrstevníků, se kterými děti tráví čas ve škole i mimo ni. Reakcí na nastalou situaci je vznik nejrůznějších

specializovaných zařízení - středisek pro volný čas dětí a mládeže, domů dětí, zájmových kroužků, klubů atd. Vedle těchto školních zařízení existuje i celá řada mimoškolních dobrovolných nadací a sdružení, které jsou zaměřeny na práci s dětmi a mládeží ve volném čase. Mezi tyto organizace patří např. Junák, Pionýr, YMCA atd. *„Sféra organizovaného sportu má dominující postavení minimálně co se týče počtu členů z řad dětí a mládeže. (...) Organizované formy volného času dětí a mládeže mají tu výhodu, že se jedná o řízený a kontrolovaný proces s předem stanovenými cíli a postupy jejich dosažení“* (Slepičková, 2005, s. 23).

3.3. Sport

Náplň volného času může být samozřejmě velmi rozmanitá. Záleží na mnoha faktorech, podle kterých se jedinec rozhoduje, jak se svým volným časem naloží. Do této volby se promítají subjektivní i objektivní faktory a hodnoty uznávané a prosazované ve společnosti. Jednou z mnoha možností, jak trávit volný čas, je právě sport. Sportu ale ve volném čase konkurují další aktivity, jejichž množství narostlo i právě díky masovosti volného času. Konzumnost a pasivní zábavu v posledních letech zatlačují do pozadí tvořivé aktivity, které vyžadují mentální nebo fyzické úsilí, a které jsou typické právě pro sport. Tento trend lze sledovat nejen u dospělé populace, ale i u dětí (Slepičková, 2005).

V dnešní době si lidé často stěžují na nedostatek času a to i toho volného. Tento fakt dominuje mezi důvody, proč se lidé, děti i dospělí, aktivně neúčastní sportů. Jak ale uvádí Slepičková, *„ukazuje se, že lidé exponovaní v zaměstnání a s vyšším vzděláním přistupují ke svému volnému času racionálněji a zařazují do něj pohybové a sportovní aktivity častěji než ti, kteří mají času objektivně více. Ten, kdo se sportování ve volném čase chce věnovat, si čas vždy najde“* (Slepičková, 2005, s. 20).

3.3.1. Sport z pohledu sociologie

Autoři se shodují, že sport je tak složitý a komplexní jev, že na něj není možné nahlížet pouze jako na pohybovou aktivitu. Sport chápe jako sociálně konstruovaný fenomén, lidský výtvar. Považuje jej za součást kultury, za místo, kde se modelují mezilidské vztahy. *„Sport není pouze aktivní pohybová a herní aktivita, ale i sociální fenomén, jehož význam daleko překračuje dosažené výsledky či statistiky vzájemných utkání. Sport je provázán s daným sociálním a kulturním kontextem, odráží a svébytně*

vyjadřuje a vysvětluje tento kontext a přispívá k pochopení našich vazeb se světem okolních hodnot“ (Sekot, 2006, s. 8).

Sommer uvádí: „Sport je slovo, kterým označujeme tělesné aktivity moderního člověka a které v sobě nepochybně skrývá mnohem více, než jenom toto prosté označení. O sportu by se spíše dalo říci, že je to pohybová aktivita provozovaná podle určitých pravidel a konvencí, již předchází trénink. Pojem „sport“ je v podstatě jakýsi slovní novotvar, pocházející z angličtiny. Všeobecně se tvrdí, že do tohoto jazyka se dostal z francouzského výrazu „desporter“ někdy v druhé polovině 15. století. Volně se toto slovo převádělo jako „bavit se“, „oddávat se zábavě“, „hrát hry pro zábavu“ apod. Někdy se pojem sport nahrazuje českým slovním spojením „tělesná výchova“. Sportovní činnost patřila odjakživa do základního rejstříku hodnot lidského života a to bez ohledu na to, v které historické době byla provozována“ (Sommer, 2003, s. 10 – 11). Sommer dále vnímá sport jako drogu, myšleno však v tom nejlepším slova smyslu. Chápe jej jako jakýsi „životabudič“, který samotné lidstvo povýšilo do role nezastupitelného motivu lidské činnosti, díky kterému můžeme dosáhnout fyzické dokonalosti a slastného pocitu z toho, že jsme nejlepší, že jsme zvítězili.

Z výše uvedených definic sportu můžeme konstatovat, že se v průběhu let ve světě utvořily dva základní pohledy na sport, kdy sport je:

- pouhou závodní pohybovou činností, pro kterou je charakteristická soutěživost a dosažení maximálních výkonů s cílem dosáhnout vítězství,
- veškerou pohybovou aktivitou, která je určitou formou rekreace, zábavy a dochází při ní k prožitku a rozvoji osobnostních složek člověka (Slepičková, 2005).

3.3.2. Sport a jeho struktura dle motivace

Pokud dnes mluvíme o sportu, máme zároveň mnoho možností, dle kterých jej lze kategorizovat. Sport můžeme dělit podle použitého náčiní či podle toho, v jakém prostředí jej provozujeme. Je mnohem složitější, než býval v minulosti. Je daleko více spjat s životem lidí, a to i těch, kteří jej sami aktivně neprovozují. Z tohoto důvodu je velmi obtížné vytvořit jednotné členění sportu (Slepičková, 2005). Irena Slepičková rozděluje sport do různých podkategorií podle času a úsilí, které jsme ochotni této aktivitě věnovat. Dalším měřítkem je to, jaké ambice v daném sportovním odvětví máme. Rozlišuje tedy sport rekreační, výkonnostní a vrcholový.

Rekreační sport

Vrcholový, ale do jisté míry i výkonnostně orientovaný sport předpokládá, že mu jedinec věnuje převážnou část svého volného času. O rekreačním sportu mluvíme tehdy, pakliže není jednoznačně spojen se soutěžími a formální účastí (např. ve sportovním klubu či tělovýchovné jednotě), ale bývá provozován nezávisle, tj. bez vazby na organizaci, a to hlavně s cílem zrekreovat se.¹ S tím souvisí i termín „masový sport“, který se začal používat v souvislosti s úsilím zapojit do sportu širokou veřejnost a utužit tak její zdraví. Proto byly pořádány masové akce, jejichž cílem bylo přilákat co největší počet lidí a nabídnout příležitost ke sportování bez ohledu na úroveň jejich výkonnosti.

Rekreační sportovci většinou neaspírují na větší sportovní výkony, ani na společenské uplatnění prostřednictvím sportu. Autoři se shodují, že je zájmový rekreační sport primárně zaměřen spíše na udržování pozitivních mezilidských kontaktů.

„Dominantními znaky jsou: relaxace, zdraví a společenské kontakty. Nabídka rekreačního sportu probíhá ve sportovních oddílech, klubech jako služba obcí pro veřejnost a velice často v soukromém sektoru. Jeho účastníci si volí svůj program i bez vazby na organizace, věnují se sportu i individuálně“ (Slepičková, 2005, s. 32).

Výkonnostní sport

Výkonnostní sport lze považovat za jakési propojení mezi oblastí rekreační tělovýchovy a sportu a sférou vrcholového sportu. Na rozdíl od rekreačního sportu je zde předpoklad pravidelných systematických tréninků, stanovení cílů a následná snaha o dosažení určitých sportovních výkonů v daných soutěžích. Tyto soutěže jsou začleněny do organizací, které mají pevný statut a navazují na vyšší soutěže. Dále hraje roli úloha, jakou má sport ve struktuře volného času. *„U výkonnostního sportu zpravidla tvoří určitou dominantu seberealizace člověka v mimopracovním čase a občas se stává z hlediska aspirací, alespoň krátkodobě, i vlastním těžištěm života“* (Čechák, Linhart, 1986, s. 113). Do této kategorie lze zařadit i basketbalový tým TJ Sokol Dubeč.

¹ Slovo rekreace je odvozené z latinského „recreate“. Creare značí tvořit, předpona re dává tomuto slovu význam opakování, opětovného tvoření. V přeneseném slova smyslu pak recreate značí obnovit, osvěžit (Slepičková, 2005, s. 33)

Vrcholový sport

Vrcholový sport velmi úzce souvisí se sportem profesionálním. Mluvíme o něm tehdy, když se pro jedince stane hlavním prostředkem obživy a probíhá tak zcela mimo volný čas. Na rozdíl od výkonnostního sportu předpokládá vrcholový sport přizpůsobení pracovní činnosti tak, aby byla možná maximální koncentrace na trénink a dosažení sportovního výkonu.

„Pro rozlišení výkonnostního a vrcholového sportu je podstatná především skutečnost, že výkonnostní sport představuje z hlediska individua dominantu pouze ve struktuře vyplňující volný nebo mimopracovní čas. V oblasti vrcholového sportu zpravidla sportovní činnost představuje dominantu ve struktuře životních činností“ (Čechák, Linhart, 1986, s. 114).

3.3.3. Význam aktivního sportu

Sport je jednou z možností, jak smysluplně využívat volný čas. Pokud se bavíme o sportování mládeže, dalo by se říct, že plní funkci jakési prevence od negativních jevů a faktorů, mezi které bychom mohli zařadit drogy, násilí apod. Z toho vyplývá, že mezi hlavní význam sportu nepatří pouze rozvoj fyzické kondice a zdokonalování tělesného vzhledu (Hodaň, 2002).

Slepičková (2005) tvrdí, že pozitivní účinky sportu se projeví dříve na psychickém stavu než na stavu fyzickém. Přínos v obou těchto oblastech shrnuje do následujících bodů:

- zvyšuje se účinnost srdce a plic
- snižuje se riziko srdečně cévních onemocnění
- zvyšuje se svalové síla a vytrvalost
- snižují se problémy se zády
- zlepšuje se vzhled
- napomáhá k udržování správné tělesné hmotnosti
- zlepšují se psychické funkce
- snižuje se působení stresu
- oddalují se procesy stárnutí
- způsobuje přirozenou únavu a uklidnění

3.3.4. Sport jako socializační činitel

Sport je sám o sobě výrazným socializačním mechanismem, jelikož působí na rozvoj hodnotového systému, postojů a sociálních dovedností, což se následně projevuje i v chování člověka (Slepička, Hošek, Hátlová, 2009).

Jednotlivé druhy cvičení, souhrnně sport, hrají nezbytnou úlohu v průběhu naší socializace. Aleš Sekot chápe sport jako „*natolik silně sociálně a kulturně determinovaný jev, že je nesmírně obtížné vyabstrahovat a porozumět všem pozitivním a negativním faktorům v komplexu takto dynamického socializačního procesu. (...) Sport hraje výraznou úlohu při utváření společnosti v mnoha oblastech světa. (...) Nejsme však schopni dostatečně přesně postihnout odlišitelný dopad sportovní a nesportovní socializační zkušenosti na celkovou úroveň života jedince a společnosti, na povahu mezilidských vztahů a charakter dané kultury*“ (Sekot, 2006, s. 53). Sport je tedy nutné zkoumat a posuzovat pouze v určitém sociálním a kulturním kontextu. Sám o sobě není příčinou změn povahy, rysů či chování člověka. Působí vždy společně s vlivy daného sociálního a kulturního prostředí.

I když není možné jednoznačně prokázat přímý vztah mezi provozováním sportu a pozitivními socializačními dopady, je jasné, že průběh socializačního procesu s vazbami na sport zcela jistě souvisí. Samotná fyzická zkušenost však nemusí být tím největším přínosem socializace na půdě sportu. Důležitější než výhra v závodě je zpětná vazba od těch, kteří hrají v životě jedince důležitou roli. Prostřednictvím těchto vazeb se utváří vnímání vítězství a prohry, úspěchu a neúspěchu, kategorií, které jsou pak dále rozvíjeny v každodenním životě, tedy i mimo území sportu. Mladý jedinec si ve skupině sportujících vrstevníků vytváří určitou roli a z toho plynoucí sociální pozici, stává se zdrojem prestiže, sympatií či popularity a oblíbenosti (Sekot, 2006).

K názoru, že vztah mezi sportem a společenskými hodnotami je významný, se přiklání i Slepička a spol. „*Společenské hodnoty ovlivňují výběr provozovaných sportů, způsob jejich organizace a motivaci k účasti ve sportovních aktivitách. To vše ukazuje na skutečnost, že sport je významným společenským jevem, v němž lze určité společenské jevy sledovat daleko jasněji než v jiných oblastech společenského dění*“ (Slepička, Hošek, Hátlová, 2009, s. 30).

Vzhledem k tomu, že jedinci do sportovního prostředí vstupují často již v dětském věku, je vliv specifických podmínek daného sportu na jejich socializaci mnohdy velmi

zásadní. Slepíčka zároveň upozorňuje, že při pohledu na problematiku socializace a sportu je nutné odlišit dvě roviny, které se však ve sportovní praxi běžně prolínají, tj. socializaci sportem a socializaci ve sportu.

Socializace sportem - mluvíme o ní tehdy, když je běžná socializace realizována skrze určitou sportovní činnost. Sleduje se, „*nakolik je sport užitečný pro získávání dovedností, vlastností použitelných i v jiných oblastech života*“ (Slepíčka, Hošek, Hátlová, 2009, s. 113). Tím se myslí např. motorické schopnosti, utváření hodnotového systému, formování a akceptace sociálních norem aj.

Socializace ve sportu - středem pozornosti je samotné začleňování jedince do sociálního prostředí sportu. Nepřihlíží se zde k užitečnosti mimo sport.

Perič (2008) zastává názor, že sport má velký význam na utváření osobnosti jedince, na jeho vývoj fyzický i mentální, a rozvíjí u něj zodpovědnost, sebedůvěru apod. Sport je důležitým prostředkem realizace dítěte, při kterém zažívá radostné chvíle spojené s vítězstvím, ale i zklamání z prohry. Můžeme si u něj všimnout rozzářených očí a usměvavé tváře při úspěchu, ale i slz v očích při neúspěchu či únavy po náročném tréninku. Díky sportu se učí odhadovat své možnosti a poznávat nejen sebe samého, ale i druhé a uvědomuje si, že existují pravidla, která se musí dodržovat, jinak bude následovat postih.

3.3.5. Sociální skupiny ve sportu

Lze tvrdit, že téměř jakýkoliv sport vytváří řadu příležitostí pro vznik sociálních kontaktů. Mnoho sportovních odvětví předpokládá užší kontakt mezi lidmi, kteří se tak sdružují do celků, které označujeme jako sociální skupiny. Těmito skupinami jsou např. sportovní oddíly, kluby, jednoty, družstva. Družstva především ve sportovních hrách nabývají podoby *primárních sociálních skupin*, které Slepíčka a kol. charakterizují následujícími znaky:

- společné cíle spojené s činností skupiny
- značný stupeň vzájemné znalosti
- vytvořená síť interpersonálních vztahů
- komunikace tváří v tvář
- existence společných norem regulujících chování členů skupiny

- vytvořený systém pozic a rolí (struktura skupiny) umožňující organizaci skupinového života a jeho dynamiku (Slepička, Hošek, Hátlová, 2009, s. 124 - 125)

Sekundární sportovní skupiny mají většinou charakter náhodných vztahů, jsou větší než primární skupiny a jejich vytvoření a existence je důsledkem nějakého úkolu – mohou být vytvořeny účelově. Příkladem takovéto skupiny může být např. olympijský tým, který je složen ze sportovců z jinak různých sportovních družstev (Slepička, Hošek, Hátlová, 2009).

4. BASKETBAL JAKO SPORTOVNÍ ODVĚTVÍ

4.1. Basketbal jako hra

Ve sportu se jako mechanismus socializace uplatňuje *hra*. Sport bývá odbornou sociologickou literaturou interpretován jako hra, která má specifické rysy. Vzhledem k tomu, že lze basketbal zařadit mezi míčové hry, jsou v následujících odstavcích představeny dva náhledy různých autorů na tento fenomén.

Johan Huizinga chápe hru jako jev, který je starší než kultura sama a to proto, že pojem kultura předpokládá lidskou společnost, ale všechny základní rysy hry se uplatnily už dříve - ve hře zvířat. Kultura se vyvíjí ze hry. Hra jako taková překračuje hranice ryze biologické nebo fyzické činnosti. Každá hra má smysl, něco znamená, není možno ji popřít. Každá hra je především svobodným jednáním; hra na rozkaz není hrou. Děti a zvířata si hrají proto, že z toho mají potěšení. Pro dospělého člověka se může zdát nadbytečná, přesto si lidé hrají, když mají „volno“, jelikož se jedná o jakési vystoupení z vážnosti obyčejného života. Hra je časově ohraničená, má svůj průběh a smysl v sobě samé, ale zároveň se může kdykoliv opakovat. Dalším ohraničením je prostor. Každá hra probíhá uvnitř svého hřiště, hracího prostoru, které bylo předem vytyčeno, a uvnitř kterého panuje specifický řád – bezpodmínečně závazná pravidla, která platí uvnitř tohoto dočasného světa. S hrou je spojen pojem vítězství, to však předpokládá, že se hraje proti někomu jinému, proti soupeři. Být vítěz znamená ukázat svou převahu, být na konci hry silnější. Vždy se zápasí a hraje o něco. Vítěz si na konci hry odnáší ze hry prestiž a čest (Huizinga, 2000).

V současné době se stává sport čím dál tím významnějším společenským prvkem. Od poslední čtvrtiny 19. století se sport (v tomto případě hra) chápe stále vážněji. Pravidla se zpřísnují, výkony zlepšují, roste disciplína, a tím se ze hry vytrácí její čistě herní obsah. Hráči se dělí na amatéry a profesionály. U profesionálů už neexistuje spontánnost, z velké části se ze hry vytratil původní herní faktor. Hra se stala příliš vážnou. Huizinga sport považuje za něco, co už nemá žádnou spojitost se strukturou společnosti, už se nemůže stát kulturně tvořivou činností (Huizinga, 2000).

Vůči Huizingovi se ve své knize „Hry a lidé“ vymezuje Roger Caillois (1998). Polemizuje s názorem, že se hry vyznačují pravidly a patří do oblasti fikce. Existuje totiž mnoho her, které pravidla nemají – např. hra s panenkami, na letadlo atd. Tvrdí tedy,

že hry „*bud' mají pravidla, nebo patří do oblasti fikce*“ (Caillois, 1998, s. 30). Hru z hlediska formy definuje jako činnost bytostně svobodnou, vydělenou z každodenního života, nejistou, neproduktivní, podřízenou pravidlům a fiktivní. Tato definice však nic nevyovídá o obsahu her. Caillios dále chápe hru jako jev, který vyžaduje za každou cenu pozornost a přítomnost, společnost. Nejedná se dle něj o individuální zábavu.

4.2. Vznik a vývoj basketbalu

Basketbal vznikl v roce 1891 díky univerzitnímu profesorovi tělesné výchovy Dr. Jamesi Naismithovi, který jej vymyslel proto, aby zpestřil zimní přípravu studentů Springfieldské univerzity. Pravidla nově vymyšlené hry shrnul do třinácti pravidel, která byla v lednu 1892 otištěna ve školním časopise *Triangl*. Naismith původně počítal s devíti hráči na hřišti, poté byla možnost hrát s družstvy po pěti nebo devíti hráči, a teprve o šest let později byl stanoven definitivní počet pěti hráčů. U studentů se nový sport těšil velké oblibě a záhy se rozšířil i mimo území USA - nejprve do Kanady, později do Střední a Jižní Ameriky, Číny, Japonska, a až poté do Evropy, kde se však začal více rozvíjet až po první světové válce (Dobry, Velensky, 1980).

4.3. Historie basketbalu u nás

První veřejné utkání u nás se pravděpodobně konalo v roce 1897 ve Vysokém Mýtě pod vedením učitele Jaroslava Karáska na slavnosti školní mládeže. I přes tyto první pokusy se u nás basketbal začal rychleji rozvíjet až po první světové válce a to hlavně díky oblibě této hry mezi studenty. Basketbal pronikl do Sokola, velkou roli sehrála též křesťanská tělovýchovná jednota YMCA. První skutečné utkání se odehrálo mezi družstvy lehkých atletů na podzim roku 1919 na půdě žižkovské sokolovny (Dobry, Velensky, 1980). Vůbec první česky psaná pravidla hry vydal v roce 1898 v časopise *Sokol pražský* učitel tělocviku Josef Klenka. V roce 1921 vznikl společný Český volejbalový a basketbalový svaz. Samostatný Československý basketbalový svaz, jehož prvním předsedou byl F. M. Marek, vznikl až v roce 1946. „*Basketbal se do povědomí sportovců a širší veřejnosti v Československu dostal záhy po vytvoření republiky jako jedna z „amerických her“, kterou zavedli pro zpestření v přípravných kurzech pro atlety američtí vojenští sportovní instruktoři*“ (Bažant, 2014, s. 21). Největší

rozmach basketbalu u nás nastal po roce 1948, kdy se u nás po vzoru SSSR začal budovat systém tělesné výchovy (Dobry, Velenský, 1980).

Ženský basketbal nastoupil v roce 1930. V červenci tohoto roku se český ženský tým zúčastnil turnaje ve Štrasburku, který pořádala Mezinárodní sportovní federace žen. Zúčastnila se ho tři družstva, česká výprava tehdy turnaj prohrála (Bažant, 2014).

Nejvýznamnější událostí bylo založení mezinárodní basketbalové federace (FIBA) 18. června 1932 v Ženevě. Mezi osmi zakládajícími státy bylo i Československo, které zastupoval již zmíněný František M. Marek. Základem se stala americká pravidla z let 1931 – 32. Tým měl dohromady sedm hráčů, povoleni byli pouze dva náhradníci, na zápas dohlížel jeden soudce a dva čároví rozhodčí. Při neproměněném trestném hodu za technickou chybu hra pokračovala (Bažant, 2014).

4.4. Nová odvětví basketbalu

V současné době je basketbal oblíbený po celém světě. Jeho pravidla se však v průběhu let neustále mění. Hra se vyvíjí, stává se rychlejší, dynamičtější. Oblíbený je dokonce i mezi handicapovanými sportovci. Kromě klasického basketbalu, tedy hry 5 na 5, vznikají i jeho další odnože. Mezi ně patří například streetball, 3x3, beachbasketball, či wheelchair basketbal, tj. basketbal pro vozíčkáře. Více jsou přiblíženy v následujících podkapitolách.

Streetball

Streetball je pouliční forma basketbalu, která se poprvé objevila už na počátku 20. století v USA. Tehdy byl oblíbený především mezi Afroameričany, kteří se v té době profesionálních sportovních akcí účastnit nemohli. Především ze sociálně slabých vrstev tak začaly vznikat skupiny, které hrály tzv. „černý basketbal“. V roce 1927 vznikl nejznámější tým tvořený výhradně hráči afroamerického původu, který si začal říkat Harlem Globetrotters, a který zůstal aktivní dodnes. Byli to právě hráči Harlem Globetrotters, kteří v roce 1948 porazili do té doby nejlepší tým světa Minneapolis Lakers, a vyvrátili tak do té doby panující názor, že se černošští hráči nemohou svou inteligencí a schopnostmi rovnat profesionálním bílým hráčům. O rok později své vítězství potvrdili.

Stejně jako basketbal, i streetball se postupem času rozšířil z USA do dalších zemí světa. V Evropě tak vznikala do té doby nezvyklý fenomén – plácky a hřiště začaly zdobit koše, u kterých trávila nejvíce času mládež. Toho si v 90. letech začali všimnout manažeři

velkých sportovních firem, a i díky většímu zájmu médií začal být streetball čím dál tím více oblíben. Nadnárodní korporace, jako např. Nike, Adidas, Reebok a Converse se ve Spojených státech staly hlavními pořadateli těchto soutěží. „Firma Adidas následně jako první přišla s názvem streetball a nechala si ho zaregistrovat pod svým jménem“ (Velenský, 1999, s. 7).

Streetball se od basketbalu liší především počtem hráčů (tři) a hrou pouze na jedné polovině hřiště, tedy na jeden koš. Dá se říct, že v této hře daleko více záleží na individuálních výkonech hráčů, než na kolektivní spolupráci. Důležitým rozdílem je též skutečnost, že není přítomen rozhodčí. Hráči si utkání řídí sami, sami si určují, kdo s kým bude hrát, do kolika bodů a jak dlouho. Měli by proto k zápasům přistupovat v duchu fair play.

Fair play definuje Kodex sportovní etiky takto: „Fair play znamená mnohem více než jen pouhé respektování pravidel; nese v sobě i pojmy přátelství, respektování druhého a sportovního ducha. Je to způsob myšlení, nikoliv pouhé chování. Tento pojmový obsah zahrnuje problematiku boje proti podvádění, umění působit lstí i při respektování pravidel, dopingů, násilí (a to jak fyzickému, tak i verbálnímu), nečestným výhodám, nerovnosti šancí, nadměrné komercializaci a korupci“ (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ©2006).

Na popud Ing. Igora Bayera, jehož hlavním záměrem bylo dostat basketbal zpátky do ulic, se v Děčíně konal v roce 1996 vůbec první streetballový turnaj u nás, ve kterém se bojovalo o tzv. „Labský pohár“. Nedlouho nato vznikla Česká streetballová federace (ČSF), jejímž hlavním cílem bylo přilákat ke streetballu nejen mládež, ale i celé rodiny a přiblížit tento sport širší veřejnosti. Klíčovým projektem ČSF je tzv. „Streetball mania“, která je zároveň její hlavní aktivitou. Pod záštitou ČSF se letos v Praze koná již 11. ročník Pražské streetballové ligy, která je první oficiální a zároveň vůbec nejvyšší domácí soutěží svého druhu v České republice, a která vznikla díky rostoucímu zájmu o pravidelnou letní soutěž (Streetbal-Mania, ©2015). O tom, že je u nás streetball čím dál více populární, svědčí i to, že rok od roku narůstá počet streetballových turnajů po celé České republice.

3x3

Potenciál ve streetballu začala spatřovat i světová basketbalová federace FIBA, která přišla s heslem „Z ulice na olympiádu“. 3x3 je nová basketbalová disciplína, ve kterém týmy o třech hráčích na hřišti dobývají jeden koš. Hře dodává na dynamičnosti

především pravidlo o zakončení do 12 vteřin (pro srovnání – v basketbalu má hráč na celý útok 24 vteřin, na zakončení pak 14 vteřin). Hraje se bez přerušení a uplatňuje se tzv. „hokejové střídání“, tj. střídání hráčů, při kterém nedochází k přerušení hry. Hra je řízena rozhodčím, který dohlíží na průběh každého zápasu.

Streetballové federace se staly součástí World Tour, ke kterému se připojila i Česká streetballová a Česká basketbalová federace. V roce 2013 se v Čechách poprvé odehrála celostátní soutěž ČBF 3x3, World Tour i první mistrovství světa 3x3, ve kterém české reprezentační týmy skončily v jednotlivých kategoriích do 9. místa. Celkový koncept FIBA 3x3 směřuje až na Olympijské hry v Riu de Janeiro, které se budou konat v roce 2016 (Czechstreetball, ©2015). 3x3 basketbal se letos podruhé objevil i na akademických hrách, a to jak pro mužské, tak pro ženské kategorie.

V Čechách probíhají turnaje 3x3 od května na náměstí větších krajských měst (Zlín, České Budějovice, Ostrava, Hradec Králové, Brno), finálová utkání se hrají koncem června v Praze. Vítězná družstva získávají finanční odměnu podle svého umístění. Vítězný tým získává 10 000 Kč, druhé místo 5 000 Kč, třetí místo si z turnaje odnáší 3 000 Kč. Celková výše výher činí 250 000 Kč. I takovéto finanční ohodnocení může být jedním z důvodů, proč se toto nové odvětví těší čím dál větší oblibě.

Zajímavostí je také nutnost zřízení virtuálního profilu na stránkách www.3x3planet.com. S každým odehraným zápasem získávají hráči hodnocení, do kterého se započítává celkové umístění i počet nastřílených bodů. Mohou tak porovnávat, jak si stojí ve srovnání se svými spoluhráči, protihráči i v rámci celosvětového žebříčku. Odměnou jim mohou být jakési virtuální trofeje (3x3planet, ©2014).

Beachbasketbal

Další odnoží basketbalu, která však u nás zatím není příliš rozšířená, je tzv. beachbasketbal. Jak už samotný název napovídá, jedná se o formu basketbalu, který se hraje na písku. Platí zde obecná pravidla basketbalu, hraje se na dva koše v počtu hráčů tři na tři. Vzhledem k povrchu a herním podmínkám není možný driblink, a tak je pohyb míče možný pouze přihrávkami či kutálením po zemi (Czechstreetball, ©2015). Hraní beachbasketbalu je typické pro letní měsíce, tedy po skončení herní sezóny a hráči si jím často zpestřují přípravu na další herní období.

Wheelchair Basketball

Wheelchair basketball lze do češtiny jednoduše přeložit jako basketbal vozíčkářů, či basketbal handicapovaných. Do tohoto výčtu byl zařazen především proto, že se mezi handicapovanými sportovci těší velké oblibě a povědomí o tomto sportu není mezi „zdravou“ veřejností příliš velké.

První utkání v basketbalu vozíčkářů proběhlo v roce 1947 v Kalifornii. Soupeřila proti sobě dvě rehabilitační centra. O dva roky později založil profesor Nugent z Illinoiské univerzity Národní basketbalovou asociaci vozíčkářů, která v témže roce uspořádala první národní šampionát, kterého se zúčastnilo šest družstev. Rok předtím se konal basketbalový turnaj o přeborníka USA mezi družstvy válečných veteránů, který pořádalo Americké sdružení válečných veteránů. Obě mistrovství byla spojena v roce 1952. Nedlouho nato se začal basketbal vozíčkářů šířit do dalších zemí a stal se mezinárodním sportem. První neoficiální světový šampionát, který dostal název „Gold Cup“ se konal v roce 1973 v belgických Bruggách. Vyhrálo družstvo vozíčkářů z Anglie. Od té doby se tento ryze mužský šampionát koná každé 4 roky.

V roce 1989 vznikla Mezinárodní federace basketbalu vozíčkářů (IWBF – International Wheelchair Basketball Federation), která dnes společně s basketbalovou federací (FIBA) řídí veškeré mezinárodní soutěže a zároveň připravuje a schvaluje změny pravidel. První světový šampionát pro ženy na vozíčku se konal až v roce 1990 ve Francii. Vzhledem k nedostatečnému zájmu žen o basketbal na vozíku ale byly mužské a ženské soutěže spojeny. IWBF se snaží různými prostředky ženskou soutěž podpořit – například získáním bodů navíc pro tým, který má na hřišti alespoň jednu ženu. Stále se však snaží docílit samostatné ženské juniorské kategorie.

Basketbal vozíčkářů slaví velký úspěch na Paralympijských hrách a zároveň je jedním z nejrychleji se rozvíjejících sportovních odvětví pro sportovce s postižením. I rekreační basketbal vozíčkářů se těší čím dál větší oblibě. Největší výzvou IWBF je nyní vytvoření aparátu, jehož součástí budou kvalifikovaní trenéři, rozhodčí a časoměřiči. (International Wheelchair Basketball Federation, ©2015).

V České republice má basketbal vozíčkářů bohatou tradici. V 70. letech vznikal v rehabilitačních ústavech Kladruby a Hrabyně jako doplněk rehabilitace. První neoficiální mistrovství ČR se konalo právě v Hrabyni, a to v roce 1987. O rok později se pak utkala čtyři družstva v Praze v rámci republikového přeboru. Od roku 1992 probíhá Národní liga

basketbalu vozíčkářů. Ke čtyřem českým týmům byly v rámci ztraktivnění soutěže připojeny v roce 2005 i dva rakouské týmy. V současné době jsou registrovány pouze tři týmy - SK Hobit Brno, USK Meta Praha a SKV Frýdek – Místek. Sportovní kluby jsou organizačně začleněny do Českého svazu tělesně postižených sportovců (ČSTPS). Vzhledem k tomu, že u nás ženy nemají dostatečný zájem o toto sportovní odvětví, je týmům umožněno hrát ligové zápasy koedukovaně. Dalším problémem je nedostatek finančních prostředků, které by se mohly použít na trénink mládeže. Hráči proto po dosažení patnácti let hrají stejnou soutěž jako dospělí, mají však zvýhodněnou klasifikaci odečtením jednoho bodu, což má motivovat trenéry, aby do hry nasazovali i takto mladé hráče. Každý hráč má svou licenci (kartu), která je vydána klasifikátorem IWBF, kde jsou uvedeny body vypočtené na základě stupně postižení hráče. Platí tady, že čím více bodů hráč na kartě má, tím nižší je jeho stupeň postižení (bodování od 4,5 do 1,00). Maximální dovolený součet bodů hráčů jednoho družstva na hřišti je 14 (Český svaz tělesně postižených sportovců, ©1990-2013).

Snaha zvýšit popularitu tohoto sportovního odvětví mezi „zdravou“ veřejností je patrná i u některých pořadatelů streetballových soutěží, kteří do svého programu zařazují exhibiční utkání wheelchair basketbalistů. Příkladem může být Litomyšl Fakro Streetball Cup, který tuto disciplínu po nevídaném loňském úspěchu vozíčkářské exhibice zařazuje do programu turnaje i letos, tentokrát už ne však jako pouhou podívanou pro diváky, ale jako regulérní utkání hráčů z Čech i ze zahraničí.

5. BASKETBAL V MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA – DUBEČ

5.1. Charakteristika městské části Praha – Dubeč

Praha – Dubeč je katastrální území na jihovýchodě Prahy o rozloze 860 ha s počtem obyvatel 3 656 (Český statistický úřad, ©2014). Existence vsi byla doložena již v 11. století. V letech 1502 – 1974 byl Dubeč (dnes je název používán výhradně v ženském rodu) samostatným městem, jehož součástí byla i místní část Dubeček, dříve označována jako Malý Dubeč. Praha – Dubeč se stala městskou částí Prahy dne 24. listopadu 1990. Nyní je součástí městského obvodu Prahy 10. V roce 2010 došlo ke změně katastrální hranice a byla připojena i přilehlá část katastrálního území Dolní Měcholupy (MČ Praha Dubeč, ©2011).

Dubeč se v posledních letech stává atraktivní lokalitou, jelikož nabízí klidné bydlení s dobrou dostupností do centra Prahy (cca 20 minut městskou hromadnou dopravou). Svědčí o tom výstavba nových bytů a viladomů i nárůst počtu obyvatel. Ačkoliv se dnes jedná o pražskou městskou část, dalo by se říct, že si Dubeč zachovala svůj vesnický charakter. Nachází se zde základní i mateřská škola, kromě toho zde funguje za podpory místního Sokola i mateřské centrum Dubínek pro děti do 6 let, které je založeno na dobrovolnické činnosti a společné práci.

Co se týče volnočasového vyžití, nabízí Dubeč řadu sportů, jako je například fotbal (vedený organizací „Čechie Dubeč“), tenis, squash, bowling, aerobik, basketbal. Kromě toho zde funguje i spolek dobrovolných hasičů a turistický oddíl mládeže s názvem „Jestřábi Dubeč“. K dispozici je též venkovní hřiště pro všechny věkové kategorie, kde je kromě atrakcí pro děti možno cvičit na třech fitness strojích či hrát ping pong na venkovním stole. Nedaleko se nachází menší skate park a multifunkční hřiště s umělým povrchem na volejbal, fotbal, basketbal a nohejbal (MČ Praha Dubeč, ©2011).

5.2. Historie TJ Sokol Dubeč

Sokol Dubeč byl založen roku 1912. Jeho zakladateli byli truhlář Jaroslav Kraus, rolník Josef Bek a pekař Josef Cudlín, kteří byli členy Sokola Uhříněves, kam pravidelně docházeli. Jednota byla budována svépomocí. Dalo by se říct, že celá obec byla jedna

velká sokolská rodina. Veškeré přípravné práce vedl starosta Uhříněvsi Alois Tichý, dále Jiří Koliha a Josef Ros. Vzhledem k tomu, že na výstavbu sokolovny byly potřeba nemalé finanční prostředky, pořádaly se různé besídky, akademie, divadelní představení atd., jejichž výtěžek putoval právě na stavební práce. Kromě těchto aktivit složili všichni členové Sokola povinný podíl 50 Kč. Solovna byla dostavena až v roce 1931. Jednalo se vlastně o jediný sál, který se využíval pro všechno, co bylo v obci třeba, tj. schůze, kulturní akce atd. Sál využívala ke cvičení i škola, které slouží dodnes (TJ Sokol Dubeč, ©2014).

Tělovýchovná jednota Sokol Dubeč má v současnosti 230 členů, kteří se věnují tělovýchově a sportu v následujících oddílech: pro ženy jsou organizovány pravidelné lekce aerobiku, orientálního tance a zdravotního cvičení, pro dorostenky košíková, pro seniorky tělesná cvičení a pro muže pak volejbal a badminton.

5.3. Basketbalový oddíl TJ Sokol Dubeč

Basketbalový oddíl je tvořen dvěma celky. Prvním je ženský basketbalový tým, druhým jsou dvě dětská družstva. Oběma bude věnován prostor v následujících odstavcích. Mužskou kategorii Sokol Dubeč nemá a ani v minulosti nikdy neměl.

Veškerou basketbalovou činnost, tj. ženský i dětský tým, má na starosti Ivana Svobodová², která má velmi bohaté zkušenosti jako hráčka i jako trenérka. S trénováním začala v oddílu chlapců v Rudé hvězdě, a v roce 1997, kdy byla její mladší dcera v první třídě ZŠ, založila v Dubči smíšené basketbalové družstvo. Od roku 2002, kdy už nebylo možné, aby hrály děti smíšeně, funguje dívčí basketbalové družstvo. Některé z hráček hrají v Dubči dodnes a tvoří tak pevné jádro týmu.

V létě roku 2011 uspořádal Sokol Dubeč nábor dětí – dívek i chlapců. Zájem byl tak veliký, že bylo možné vytvořit dva týmy – starší (ročník narození 2003 – 2005) a mladší (ročník narození 2006 – 2008). Většina hráček (žen) si proto udělala trenérské licence. V trénování dětí se též angažují a pravidelně střídají, takže jsou tréninky rozmanité a starší družstvo dětí už na turnajích sklízí první úspěchy. Zajímavé je, že ačkoliv z prvního náboru v roce 1997 vzešlo dívčí, dnes už ženské družstvo, při druhém náboru měli chlapci drtivou převahu a v týmu minižáků jsou v současné době pouze tři dívky.

² Jméno bylo v rámci zachování anonymity změněno

5.4. Finanční stránka dubečského basketbalu

Zajistit sponzory pro ženský tým není nijak snadné. Z tohoto důvodu ženský tým už dva roky sponzory nemá. Daleko atraktivnějším z hlediska sponzoringu je právě tým dětí, který v letošní sezoně sponzorovaly dvě firmy. V obou případech sponzoring zajistili rodiče dětí. Dětský tým je zvýhodňován i samotným Sokolem, což se odráží ve výši nájmu za tělocvičnu a z toho plynoucích výdajů na příspěvky hráčů. Cena pronájmu tělocvičny základní školy činí 590 Kč za hodinu, tj. 885 Kč za jeden trénink.

Do nákladů je nutno započítat 3000 Kč za zápis týmu do soutěže. Tým minižáků platí 500 Kč. Dále 300 Kč za každého rozhodčího, který tým musí v případě domácího zápasu zaplatit. Dle nařízení basketbalového svazu pískají každý zápas dva rozhodčí, částka se tedy zdvojnásobuje. Cena, která se rozhodčímu platí, stoupá s kvalitou soutěže. Jak už bylo řečeno, Dubeč postoupila do 1. třídy žen, za jednoho rozhodčího si tak od příští sezony připlatí 50 Kč. Zápis utkání a časomíra probíhá svépomocí, což není zvykem ve všech družstvech. V jiných týmech, zejména ve vyšších soutěžích, je zpoplatněna i tato činnost.

Dále je třeba zmínit pokuty uložené Pražským basketbalovým svazem. Každý klub je povinen zajistit rozhodčího, který bude pod jeho klubem podepsán. Pokud tak neučiní, bude mu uložena pokuta 2000 Kč. Stejnou částkou je pokutována i absence mládežnického týmu. Svaz se tak snaží podpořit sportování mládeže a podnítit zakládání nových dětských týmů. Pokutovány jsou i menší prohřešky, například zapomenuté licence hráčů, nepředložená soupiska, pozdě zasláný zápis ze zápasu (který se musí odeslat nejpozději do tří pracovních dnů od odehrání zápasu na adresu svazu; poštovné je ostatně další výdaj), pokutovány jsou i technické chyby atd.

Částka, kterou hráčky hradí v rámci příspěvků, se odvíjí také od aktuálního počtu členek týmu, od počtu tréninků, které se daný rok konají atd. Průměrně se ale pohybují okolo 4000 Kč za sezonu, respektive za rok. K tomu je nutné připočítat částku za sportovní vybavení. Ta je ale velice individuální, její výši si proto netroufám odhadovat. Mezi další výdaje je nutné započítat i částku vydanou za pravidelná zimní a letní soustředění v Rokytnici nad Jizerou. Ženy i děti jezdí na soustředění společně, není tedy nutné vynakládat další výdaje za dozor, jelikož se ženy angažují jak v trenérské činnosti, tak například i v obstarávání celodenního programu, výpomoci v kuchyni atd.

5.5. Herní sezona

Tréninky starších dětí probíhají od září do června v tělocvičně základní školy Dubeč vždy dvakrát týdně, a to v pondělí a ve čtvrtek od 16,30 do 18,00. Probíhají pod vedením hlavní trenérky Ivany za asistence některé z hráček. Mladší děti trénují pod vedením trenéra ve stejnou dobu v dubečské sokolovně, která se nachází naproti tělocvičně základní školy. Není však vybavena dětskými koši, které jsou zavěšeny níž a jsou tak pro malé děti vhodnější. Spíše než o basketbal se tedy jedná o jakousi přípravu na něj. O míčové hry zaměřené na výuku a rozvoj základních herních činností a dovedností jako jsou driblink, přihrávky atd., které jsou doplněny překážkovými drahami, slalomem a různými oblíbenými dětskými hrami.

Tréninky dětí končí většinou zhruba o 10 minut později (kvůli závěrečnému posilování a protažení). Po nich následuje trénink ženského týmu. Vzhledem k tomu, že většina hráček dojíždí ze školy či práce, nikdy trénink nezačíná přesně v 18,00. Začíná se vždy rozběháním, tzv. abecedou³ a pokračuje strečinkem, který trenérka doplňuje i některými cviky převzatými z jógy, např. pozdravem slunce. Po tréninku následují fyzicky náročnější cvičení, při kterých se mají hráčky zahřát, a která je připravují na situace, jež mohou ve hře nastat. Střídavě se pak procvičuje driblink, rychlé protiútoky, obrana a v neposlední řadě signály, které jsou pak využity ve hře. Signály má každý tým jiné a patří tak k herní taktice každého týmu. Tato cvičení jsou proložena odpočinkovější střelbou na koš z různých vzdáleností; z pohybu, či z místa. Posledních cca 20 minut je věnováno samotné hře, kdy se hráčky rozdělí na dva týmy, trenérka zaujme roli rozhodčí a simulací herní situace tak lze procvičit vše, co bylo doposud natrénováno. Závěrečných zhruba 10 - 15 minut je věnováno posilování celého těla a následnému strečinku, opět pod dozorem trenérky.

Ženský basketbalový tým hrál až doposud 2. třídu žen. 2. třída žen je nejnižší soutěž, kterou lze na území Prahy hrát.⁴ V letošním roce, tj. v sezoně 2014/2015 byly poprvé spojeny dvě skupiny ženských týmů druhé třídy, tedy skupina A a skupina B. Vznikla tak jedna celistvá výkonnostní třída, v jejímž rámci soupeřilo 14 týmů.

³ Abeceda vychází z atletické přípravy běžců. Součástí je tzv. lifting (rychlé prošlapávání z paty na špičku), skipping (běh s vysokými koleny), zakopávání (zakopávání lýtek v běhu), běh pozpátku, skoky stranou a „vánočka“ (běh stranou, při kterém zadní noha střídavě překřičuje přední nohu).

⁴ Ženský basketbal v České republice má následující strukturu: nejnižší soutěží je 2. třída, následuje 1. třída, krajský přebor, 2. liga, 1. liga. Nejvyšší soutěží je extraliga.

Zápasová sezona trvá od října do května a s výjimkou prázdnin se hraje každý týden jeden zápas. Vzhledem k tomu, že je většina tělocvičen, ve kterých se zápasy odehrávají, umístěna v budovách základních a středních škol, nejsou v této době přístupné. Každý tým hraje s každým dvakrát – jednou v domácí tělocvičně, podruhé na hřišti soupeře. Místo a čas utkání určuje Pražský basketbalový svaz na základě předem zjištěných časových možností každého týmu a hracího dne, který si týmy samy před začátkem sezony zvolí.

Na zápasy hráčky dochází zhruba 20 minut před začátkem zápasu, aby se stihly v klidu převléknout a rozcvičit. Součástí rozcvičky je protažení a rozběhání, nutno ale říci, že oproti tréninkům je rozcvičení poněkud zanedbáváno. Následuje střelba na koš, přihrávky v běhu a nájezdy do koše, vše pod vedením kapitánky týmu, kterou si hráčky samy volí v anonymním hlasování na letním soustředění před začátkem sezony. V tomto čase trenérka vyplňuje soupisku, tedy zápis se jmény hráček, které se na utkání dostavily a předloží rozhodčím ke kontrole hráčské licence. Vzhledem k tomu, že je hráček v týmu velmi málo, lze považovat za úspěch, když hráček do zápasu nastoupí více než sedm. S počtem pěti hráček na hřišti je tento faktor dosti omezující především z hlediska rizika možných zranění, případně vyfaulování se některé z hráček. Před začátkem zápasu se oba nastoupené týmy pozdraví a vrací se zpět na lavičku, kde si zakřičí svůj „vítězný pokřik“. V případě Dubče před zápasem zaznívá „Sokolí péro!“.⁵ Hraje se 4 x 10 minut čistého času. Mezi všemi čtvrtinami je krátká pauza, v poločase se mění útočná a obranná polovina hřiště.

Každá hráčka má předem určenou herní pozici v útoku. Vždy je tak ve hře jedna „rozehrávačka“, zpravidla nejmenší a nejrychlejší hráčka, která nejlépe ovládá driblink. Tato hráčka by měla udávat rytmus hry tím, že před každým útokem zahlásí akce, které by měly hráčky zahrát a kterými se řídí pohyb na hřišti. Dále jsou ve hře dvě „křídla“, která hrají dále od koše a dvě „pivotky“, tedy nejvyšší hráčky, jež v týmu jsou, které mají za úkol hrát pod košem, bránit a doskakovat neproměněné střelecké pokusy. Herní pozice se v případě dubečského týmu odvíjí hlavně od toho, kdo přijde na zápas. Vysokých

⁵ „Sport je specifickým rituálem a zároveň se stává prostředím pro rozvoj dalších dílčích rituálů, které vznikají a rozšiřují se v jednotlivých sportovních odvětvích. Také ve sportovním kontextu naplňují rituály již zmíněné funkce: slouží k posílení příslušnosti k určité skupině, utvrzení pravidel, uvolnění, snížení nejistoty apod. Každé sportovní odvětví má své typické rituály, které mohou být realizovány před, během nebo i po sportovním výkonu. Mohou se týkat motivace k výkonu, zvýšení výkonu, zvládnutí napětí a stresu apod.“ (Lazar, 2008)

hráček, „pivotek“, je v Dubči nedostatek, takže se na této pozici střídají jiné hráčky, „křídla“.

V zápase je velmi důležitá role trenérky. Ta určuje, kdo a kdy půjde na hřiště, hru řídí, udává pokyny, určuje podobu obrany i útoku, kontroluje stav skóre a počet faulů každé hráčky. Maximální počet faulů je pět, pokud tohoto počtu některá z hráček dosáhne, nemůže už ve hře dále pokračovat a zápas pro ni končí. Zároveň trenérka funguje i jako jakási psychická podpora týmu a hráčky zklidňuje v napjatých situacích. Dubečská trenérka zastává názor, že by si měla zahrát každá hráčka, která na zápas přijde, proto se snaží o spravedlivé střídání. Stále má však na zřeteli dobrý výsledek zápasu.

Po skončení zápasu se opět oba týmy pozdraví a potřesou si rukama. Zajímavý je fakt, že na rozdíl od tréninků, po zápasech je závěrečné protažení zcela vynecháno a hráčky spěchají do sprch a následně volí místo, kde mohou společně posedět, zhodnotit utkání a zapsat pokuty do pokutovníku.⁶

Tým TJ Sokol Dubeč se v posledních třech letech držel na předních příčkách tabulky, ale až letos, tj. po vybojování 2. místa, bylo ustanoveno, že první dva týmy mají nárok na postup do vyšší třídy, tedy do 1. třídy žen. Získal tak poprvé ve své historii možnost postoupit a utkat se v příští sezoně s týmy, které jsou o jednu výkonnostní třídu lepší. S počtem 2 proher a 24 výher tak lze hovořit o nejúspěšnější dubečské sezoně.

5.6. Osobnostní profily hráček TJ Sokol Dubeč

Pro lepší přehlednost jsem základní informace o respondentkách shrnula do několika následujících odstavců. Profily hráček jsem získala na základě informací získaných z rozhovorů, ale i vlastním pozorováním a osobními zkušenostmi nabytými během mého působení v týmu.

Informátorka A je slečna ve věku 22 let, je tedy nejmladší z celého týmu. Je svobodná, bezdětná, bydlí s rodiči a sestrou. Do Dubče se dostala díky své starší sestře, která v týmu hrála dříve než ona. Má dostudované sportovní gymnázium s maturitou, v současné době opakuje 2. ročník oboru Veřejná správa a regionální rozvoj na ČZU.

⁶ Letos byl v týmu zaveden pokutovník, na základě kterého si hráčky stanovily sankce za chyby v zápase, neúčast na trénincích aj. Pokutovník je dobrovolný, nepřispívají tak do něj všechny hráčky. Cílem bylo zpestření tréninků a zápasů, motivace k podání lepších výkonů, zlepšení docházky na tréninky i na zápasy. Sankce je též za neúčast v hospodě po zápase, kde se hodnotí odvedený výkon a zároveň se utužují vztahy uvnitř týmu. Pro zajímavost jsem pokutovník k této práci přiložila – je k nalezení mezi přílohami.

Podle svých slov není studijní typ. Matka je uklízečka, otec redaktor motoristického časopisu. Patří k nejlepším hráčkám v týmu, její herní pozice je rozehra. Z rozhovoru byla nervózní. Sama přiznala, že se celkem bojí, na co se jí budu ptát. Podle toho vypadal i rozhovor, do kterého jsem sice musela častěji vstupovat, ale ve kterém bylo ve finále řečeno vše potřebné. Zhruba týden po uskutečnění rozhovoru se mi svěřila, že z rozhovoru nemá dobrý pocit, a že kdybych měla zájem, můžeme ho uskutečnit znovu. To jsem však s díky odmítla.

Informátorka B je slečna ve věku 26 let. Je svobodná, bezdětná, bydlí s rodiči a mladším bratrem. Původem je ze Slovenska, do Čech se přestěhovala ve čtyřech letech. V minulosti bydlela v Dubči. Vystudovala mezinárodní vztahy na VŠE a v současné době pracuje pro německou firmu. Matka je OSVČ (distribuce kávy, průvodcovství), otec je střihač v televizi. Patří k nejvýraznějším osobnostem v týmu, zařizuje většinu administrativy spojenou s jeho existencí. Její herní pozice je rozehra, případně křídlo. Informátorka byla velmi výřečná, rozhovor tak byl uvolněný, odpovídala plynule v dlouhých souvětích a nebála se otevřeně mluvit i o věcech, které jí v týmu vadí.

Informátorce C je 23 let. Je svobodná, ale zadaná, bezdětná a bydlí s rodiči a starším bratrem v Petrovicích, tj. v sousední městské části. Vystudovala ekonomické lyceum a v současné době studuje 1. ročník magisterského oboru Podniková ekonomika a management na Podnikohospodářské fakultě VŠE. Zároveň pracuje jako asistentka v právnické firmě a asistentka ve fotbalovém klubu SK Slavia Praha. Matka pracuje ve finančním oddělení Ústavu dějin a umění akademie věd, otec je vedoucí technického úseku v Leteckých opravách Malešice. V týmu je druhá nejvyšší, její herní pozice je proto pivot. Rozhovor probíhal bez větších prodlev a odmlk, informátorka byla pohotová a ochotně odpovídala na veškeré dotazy.

Informátorka D je slečna ve věku 25 let. Je svobodná, bezdětná, ale má přitele cizince, se kterým se chce v dohledné době odstěhovat z ČR. Bydlí s rodiči a starší sestrou – informátorkou G. V minulosti bydleli v Dubči. Vystudovala osmileté gymnázium a letos končí magisterské studium mediálních studií na Metropolitní univerzitě. Zároveň si přivydělává výukou angličtiny a hostesingem. Její matka je zakladatelkou basketbalového týmu Sokol Dubeč, zároveň učí angličtinu a němčinu ve firmách. Otec je business manager pro obchodní centra. Běžně hraje křídlo, ale pokud je potřeba, zastane

i pozici pivota. Vzhledem k tomu, že též studuje humanitní obor, na rozhovor se těšila a snažila se odpovídat co nejkvětnatěji. Do rozhovoru jsem téměř nemusela vstupovat.

Informátorka E je slečna ve věku 24 let. Má přítele a žije s rodiči a mladší sestrou v Dubči. Vystudovala ekonomické lyceum, v současné době studuje andragogiku na UJAK a zanedlouho ji čekají magisterské státnice. Pracuje brigádně na Letišti Václava Havla jako letištní kontrola cestujících. Matka pracuje jako specialistka v účtárně, otec jako opravář strojů v řeznictví. Na zápasy tato hráčka nechodí vůbec, proto neuvádím ani její herní funkci. Informátorka se mi před časem svěřila, že trpí panickou poruchou. To ostatně zaznělo i během rozhovoru. Navíc je ve stresu z nadcházejících státnic a obhajoby diplomové práce, což se dle mého názoru odrazilo i v našem rozhovoru. Informátorka volila kratší odpovědi, mluvila potichu a pomalu.

Informátorka F je 26 let. Je svobodná, bezdětná a bydlí s přítelem na Petřínách. V minulosti bydlela v Dubči, kde stále bydlí její rodina. Pracuje v neziskové organizaci Sebespolu a zároveň studuje doktorský program na Fakultě tropického zemědělství na ČZU. Díky práci a studiu tráví hodně času v zahraničí. Rodiče jsou majiteli obchodu se sportovními potřebami na Fakultě tělesné výchovy a sportu. Tréninky ani zápasy moc často nestíhá, pokud se ale zápasu účastní, hraje pivotku i přesto, že nepatří k nejvyšším hráčkám v týmu. Rozhovor byl uvolněný, informátorka odpovídala vcelku plynule. Volila ale spíše kratší odpovědi, a proto jsem musela do rozhovoru vstupovat s doplňujícími otázkami.

Informátorka G je slečna ve věku 27 let. Bydlí s rodiči a mladší sestrou. Jedná se o starší sestru informátorky D. Vystudovala soukromou Vysokou školu hotelovou, v současné době je nezaměstnaná. Jedná se o nejmenší hráčku v týmu, hraje tedy na pozici rozehry. Rozhovor byl poněkud rozpačitý. Informátorka byla málomluvná, odpovídala jednoslovně či v krátkých větách. Měla jsem pocit, že chce mít rozhovor co nejdříve za sebou a občas ani neodpovídala na otázky, na které jsem se ptala. Také to byl jediný rozhovor, při kterém mi přišlo, že mluvím víc než informátorka.

Informátorka H je slečna ve věku 24 let. Je svobodná, bezdětná, bydlí s rodiči a mladší sestrou, informátorkou A. Tento rok dokončila bakalářské studium na Pedagogické fakultě, obor Němčina a historie. Přivydělává si různými brigádami a chystá se pokračovat v magisterském studiu. Patří spíše k vzrůstově menším hráčkám, její herní pozice je tedy rozehra, popř. křídlo. Domluvit termín rozhovoru bylo vcelku náročné,

jelikož informátorka jezdí jako dozor na školy v přírodě. Samotný rozhovor byl ale příjemný, probíhal bez problémů a větších odmlk. Informátorka se snažila být nápomocná a odpovídala v delších větách.

Informátorka I je žena ve věku 41 let. Je vdaná, má dvě děti (synovi je 11, dceři 9 let)⁷ a s rodinou bydlí v Dubči. Obě děti též hrají basketbal v TJ Sokol Dubeč. Díky tomu se dozvěděla o ženském týmu, ve kterém hraje třetím rokem. Pracuje jako zdravotní sestra ve Vinohradské nemocnici. Před dvěma lety si dodělala bakalářské studium na zdravotnické škole. Na zápasy moc často nechodí, zahrát si jde jenom tehdy, když je ostatních hráček málo. Její herní pozice je křídlo. Domluvit termín rozhovoru se mi podařilo až na poslední chvíli, jelikož je informátorka velmi časově vytížená. Rozhovor byl ale cenný z hlediska pohledu hráčky starší, než byl zbytek vzorku a zároveň matky dvou dětí, které k tomuto sportu také přivedla.

Informátorka J je slečna ve věku 26 let. Je svobodná, ale zadaná a bydlí s přítelem. V minulosti bydlela v Dubči, nyní se s přítelem přestěhovali na Břevnov. Vystudovala magisterské studium na Metropolitní univerzitě v Praze, obor Politologie. V současné době pracuje pro zahraniční firmu. Než se zranila, nejčastěji hrávala na rozežře, popř. na křídle. Rozhovor probíhal netradičně v nemocnici, kde se informátorka zotavovala z operace vazů v kolenu. Rozhovor byl plynulý, informátorka ochotně zodpověděla veškeré dotazy.

⁷ Z důvodu zachování anonymity jména dětí záměrně nikde neuvádím.

6. ANALÝZA ROZHOVORŮ S HRÁČKAMI

Výsledky rozhovorů a pozorování jsem se rozhodla shrnout do několika následujících rovin. Kromě analýzy nasbíraných dat reflektuji i své dosavadní zkušenosti získané působením v týmu a zúčastněným pozorováním.

6.1. Sportovní základ hráček v rodině a v dětství.

Všechny informátorky se shodly na tom, že mají ke sportu kladný vztah. S výjimkou informátorky I, která se o ženském basketbalovém týmu v Dubči dozvěděla, až když do týmu přihlásila své děti, začínaly všechny respondentky s basketbalem již na prvním stupni základní školy, tedy mezi 6 a 10 lety. Naprostá většina (devět z deseti) informátorek uvedla, že jejich rodiče byli též sportovci, ke sportu je odmalička vedli a také je v této činnosti vždy podporovali. Jedna slečna uvedla, že oba její rodiče jsou dokonce absolventy FTVS a ke sportu vedli ji i její starší sourozence. Dvě respondentky (sestry) navštěvovaly sportovní gymnázium. Čtyři respondentky (dvě a dvě sestry) uvedly, že basketbal začaly hrát hlavně proto, že jejich matky také dříve hrávaly basketbal.

Respondentka B, která označila svou maminku jako „absolutního nespportovce“ uvedla, že i přesto, že není sportovní typ, ji ve sportu vždy podporovala, *„protože to brala jako prevenci před všema nástrahami mladistvého života. Věřila, že se díky tomu vyhnu veškerému alkoholu, drogám...“*

Informátorka J, uvedla, že i když jejíž matka prý také nebyla nikdy sportovně založená, doprovázela ji alespoň na tréninky a zápasy. Tam se seznámila s trenérkou Ivanou, se kterou se přátelí dodnes. *„Sranda je, že ačkoliv mamka basketu nikdy moc nerozuměla, jezdila s náma občas jako doprovod na turnaje. Jednou s náma dokonce jela do Holandska, když si udělala Ivana něco se žádama a nemohla jet. A z toho byla nadšená, hrozně se jí líbila ta atmosféra, která tam panovala, to sportovní prostředí. Už je to asi sedm let, ale dodnes na to ráda vzpomíná.“*

Jedinou výjimkou byla informátorka E, která uvedla, že vůbec nepochází ze sportovní rodiny: *„Podporovali mě jenom tak, že mě vozili na ty tréninky a kupovali mi boty na basket...“* Zároveň ale dodává, že to byli právě rodiče, kteří ji na basket přihlásili, protože tam chodily ostatní děti ze školky a také proto, že to bylo blízko jejich bydliště.

Většina informátorek uvedla, že basketbal nebyl jediný sport, který v dětství provozovaly. Dvě informátorky (sestry) hrávaly závodně tenis, dvě závodně tancovaly. Všechny čtyři s těmito aktivitami skončily právě kvůli basketbalu, kterému daly přednost. Dále se v odpovědích opakovala jízda na kole, lyžování a běžkování. Tyto aktivity ostatně hráčky provozovaly i v rámci basketbalových soustředění, kterých se v zimě i v létě účastnily.

Dále z rozhovorů vyplývá, že právě vliv rodičů byl rozhodující ve chvíli, kdy hráčky váhaly, zda s basketbalem přestat. Informátorka A například uvádí: „...měla jsem třeba v patnácti absolutní nezájem, že mě to přestalo bavit a chtěla jsem skončit, ale rodiče mě do toho pořád tak jako tlačili, že mě to začalo zase bavit.“

Informátorka I, která je jedinou matkou v týmu, uvedla, že se sportovní základ snaží předat i vlastním dětem. „Myslím, že právě z toho sportu si pak mohou odnést spoustu věcí a vlastností, které se jim budou hodit i v běžném životě. Snažím se, aby si toho děti vyzkoušely co nejvíc a pak se samy rozhodly, co je bude bavit a čemu se budou chtít věnovat.“

6.2. Faktory při výběru TJ Sokol Dubč

V rámci výzkumu jsem se pokusila zjistit, z jakého důvodu si hráčky vybraly právě tento tým. Jedním z nejdůležitějších faktorů byl fakt, že se tréninky konaly přímo v místě jejich bydliště a nemusely tak dojíždět nikam daleko. V Dubči dříve bydlelo, či dosud stále bydlí, osm z deseti informátorek. Zároveň své spoluhráčky znaly ze školky nebo ze školy – čtyři informátorky uvedly, že trenérku či její dcery znaly ještě předtím, než tým vznikl. Šest z deseti respondentek hraje v Dubči od samého počátku, tedy od založení týmu v roce 1997. O tom, že by hrály někde jinde, nikdy nepřemýšlely. Dle svých slov jsou v týmu spokojené, zvyklé, oceňují klidnou atmosféru uvnitř týmu a ambice na postup do vyšších soutěží je nelákají.

Respondentka C uvedla, že se k basketbalu dostala díky své kamarádce, která byla stejně vysoká jako ona (tj. 182 cm) a basketbal jim proto připadal jako nejvhodnější sport. Obě tehdy začínaly na Spartě, kde však vydržely pouze jeden jediný trénink. Vadil jim hlavně přístup trenérů a to, že byla Sparta na daleko vyšší úrovni, než požadovaly. Pak se doslechly o Dubči, kam se šly podívat, kde se jim zalíbilo a kde nakonec obě zůstaly.

Právě přístup trenérky a, řekněme, „rodinná atmosféra“ přilákala i respondentku H, která dříve hrávala vyšší soutěž. Jednu sezónu dokonce strávila v lize. *„Dostala jsem se tam tak, že jsem měnila tým a rozhodovala jsem se, jestli půjdu do nějakýho lepšího týmu, jako třeba Nusle nebo tak nějak, ale tam mně to nějak nesesdlo. Jak ten styl trénování, tak ty lidi. Tak jsem hledala nějaký jiný tým a objevila jsem právě Dubeč. Tak jsme jim společně s rodinou napsali, přišla jsem se podívat na trénink a pak už jsem tam nějak zůstala.“* O několik let později se k týmu připojila i její mladší sestra, informátorka A, kterou také odradil přístup trenérů a hráček ve vyšších soutěžích, tedy jak sama říká - *„takovýto trénovat pětkrát tejdně a pak udělat jednu chybu a nehrát celý měsíce.“* V tomto bodě se shoduje s respondentkou H, která má taktéž zkušenost s „vrcholovým“ basketbalem: *„Tam to bylo spíš trošku nucený. Zejména teda ze strany rodičů. A i na těch tréninkách jsem byla nervózní, netěšila jsem se tam, chodila jsem tam proto, že jsem musela. V tom je ten rozdíl mezi nižším týmem, nebo tím horším, kde jsem teď. Je to zábava. Předtím to bylo takový vypjatý, byla jsem nervózní. Mně to nevyhovovalo. Teď jsem ráda.“*

Informátorku I, která nikdy předtím basketbal závodně nehrála a do týmu přišla před třemi lety jako poslední, též přilákala dobrá parta: *„Když jsem vyzvedávala děti a viděla, že trénujete hnedka po nich, párkrát jsem se zůstala dívat, jak ty tréninky vypadaj, kdo na ně chodí atd. No a přišly jste mi jako skvělá parta, i když asi o dvacet let mladší. A ten basket mě vždycky bavil, proto jsem si říkala, že s váma začnu chodit alespoň na tréninky.“*

6.3. Hráčky a jejich volný čas

Následně se výzkum zaměřil na volný čas respondentek. I když jsem respondentky požádala, aby se pokusily zamyslet nad tím, co je vlastně jejich volný čas, nebyly schopné mi na tuto otázku odpovědět. Z tohoto důvodu jsem musela svůj dotaz dále rozvést, vysvětlit. Zajímalo mě, zda jim připadá, že mají volného času hodně nebo málo, s kým a jak ho nejraději tráví a v neposlední řadě i to, zda basketbal vnímají spíš jako povinnost nebo právě jako součást svého volného času. Ptala jsem se i na to, zda se ve volném čase věnují basketbalu i jinak, než tím, že jej samy hrají (např. fanděním, trénováním dětí atd.).

Většina respondentek uvedla, že má volného času dostatek. Informátorka C například tvrdí: *„Určitě ho mám tak akorát. Možná i víc, než jsem si myslela, když studuju*

vysokou školu. “ V tomto bodě se shoduje s informatorkou E: „Myslím si, že ho mám dost. Že ho mám hodně teď jako student. “

Některé informatorky se shodly na tom, že někdy během své sportovní kariéry basketbal pokládaly za jednu ze svých povinností (například vedle školy a práce), nikoliv jako součást volného času. Hráčka B uvedla: *„Měla jsem období, kdy jsem to brala jako povinnost. Tohle období skončilo tím, že jsem si zlomila ruku a pak jsem se vrátila do starých kolejí, kdy právě v tom týmu začaly být rozpory. Nebylo to úplně nejšťastnější období, takže jsem začala pociťovat takový... No, ne úplně povinnost... Ale jo, v podstatě povinnost. Ale teď už je to součástí volného času, zábava, relax.“* Informatorka A, kterou k basketbalu přivedla maminka, dříve též aktivní hráčka basketbalu, uvádí: *„Dřív to byla povinnost, teď se těším na tréninky.“* S tím, že basketbal byl dříve spíše povinnost, souhlasí i informatorka E: *„V dětství jsem to měla jako povinnost, že prostě tak to je. A teď už to cítím tak, že to je volba v rámci volného času.“*

Jediná hráčka, která basketbal vnímá jako povinnost i dnes, je časově velmi vytížená informatorka F: *„No, právě že teď už to беру spíš jak povinnost. Tím, že je to náročné na dojíždění a taky tím, že teď tu většinu času nejsem. Když z toho pak jednou vypadnu, tak je hrozně těžký se k tomu vrátit zpátky, protože už prostě mám tisíc věcí, který mám v plánu a už přesně vím, že to v ten moment musím přerušit a jít na ten trénink, který je v tu chvíli přednější.“* Ta na konci rozhovoru přiznala, že toto (myšleno sezona 2014 - 2015) je její poslední sezona, kterou odehrála, protože basketbal už dále není slučitelný s její prací.

Zbytek informaterek považuje basketbal jako svou volbu v rámci volného času, viz např. informatorka H: *„Není to žádná povinnost pro mě. Chodím tam proto, že chci. Je to takovej relax. Na tom tréninku se uvolním, vybiju, vypustím všechny problémy a soustředím se jenom na hru“*, či informatorka J: *„Povinnost to určitě není, ale taky podle toho vypadá moje docházka. Já jsem ráda, že se jednou za čas po práci protáhnu na hřišti, popovídám s vámi, odreaguji se a pak zase hurá do toho kolotoče.“*

Mezi dalšími činnostmi v rámci volného času převažoval opět sport. Hráčky se shodly na tom, že svůj volný čas tráví především aktivně. Nejaktivněji působila informatorka B: *„Ve volném čase se snažím běhat, snažím se zpevňovat tělo. Posiluju, občas pilates, jóga a volejbal.“* Dále se v odpovědích objevovalo trávení času s kamarády, s přítelem, s rodinou, návštěva koncertů, procházky se psem, jízda na kole. Do kategorie

volného času zahrnovaly hráčky i svou trenérskou činnost, přestože je tato aktivita finančně ohodnocena. Informátorka B uvádí: „*Máme tři týmy, z toho už jsme se dvou v uvozovkách „vzdali“, protože ty přebral jiný trenér. Ale máme děti, jsou to ročník 2003 – 04, který hrajou, lepší se a my se střídáme a trénujeme je, jezdíme s nima na turnaje, byli jsme s nima teď ve Vídni, jezdíme s nima na soustředění v zimě i v létě. Takže musím říct, že mě to baví. Je to sice povinnost, ale taková hezká povinnost, protože opravdu na těch dětech je vidět, jak se zlepšují, jak jako pokročují nebo tak.*“

Zajímavý může být fakt, že ani jedna z informátorek neuvedla, že by se ve volném čase věnovala nějaké další odnoži basketbalu, např. u nás nejrozšířenějšímu streetballu, kterému byla věnována samostatná podkapitola. Nejvíce vyčerpávající vysvětlení, proč streetball nehraje, podala hráčka D: „*... Já na to ani nemám ambice. Já na street moc dobrá nejsem. Street mě nikdy zas tak moc nelákal. Já radši hraju v pěti na celé hřiště, kdy tam můžeme rozvíjet ty naše akce a tak, než streetball. Já v tom nejsem dobrá. Když mi to nejde, tak mě to nebaví. Vezmi si, že holky, co hrajou street, tak jsou většinou velký a v tom streetu podle mě nemůžeš rozvinout nějakou herní situaci. Musíš bejt rychlá, jste tam jenom tři... Nikdy jsem k tomu nijak nepřirostla.*“ Informátorka H navíc uvedla, že se bojí o své zdraví: „*Streetball ne. Tam mi vadí, že je to venku, vždycky se spálím, může bejt hnusný počasí, uklouznu... Takže tam se bojím.*“ I když to ani v jednom z rozhovorů přímo nezaznělo, některé hráčky se dříve svěily, že se obávají konkurence, která je na streetballových turnajích často veliká. Na jednom místě se setkávají různé výkonnostní úrovně. Ligové hráčky tak často soupeří proti hráčkám, které jsou výkonnostně o několik tříd níže. Domnívám se tedy, že určitou roli může hrát v tomto případě i jakési nedostatečné sebevědomí hráček ve srovnání s „lepší“ konkurencí a obava z neúspěchu.

Překvapivé též bylo zjištění, že až na dvě výjimky, tedy informatorky G a J, hráčky nesledují basketbalové dění ani u nás, ani ve světě. Fandit chodí buď velice sporadicky, nebo vůbec. Informátorka B si posteskla: „*Musím říct, že ač mě to baví, tak na to nějak nezbejvá čas. Na USK⁸ jsem byla párkrát, bylo to supr. Občas, když jdeme fandit, tak jdeme fandit kamarádům. (...) Prostě už na to není čas. Jednu dobu jsme se kamarádili s klukama, kteří měli zápasy o víkend, což bylo fajn, protože když to tak řeknu – člověk viděl basket a mohl jít i pokecat potom, což bylo fajn. Takže chodím fandit občas, ale míň, než bych asi chtěla a mohla.*“ Na otázku, zda chodí informatorka H fandit nějakému týmu,

⁸ USK je pražský basketbalový tým, který patří k neúspěšnějším týmům v České republice.

odpovídá: „*No, fandit nechodím. Naposledy jsem byla asi před rokem, jednou. Ale když to jde v televizi a nejde zrovna nic zajímavějšího, tak se podívám ráda.*“ Zajímavý ale může být fakt, že tři respondentky sice nefandí basketbalu, zato jsou aktivními fanynkami fotbalového družstva SK Slavia Praha, a tak místo basketbalu chodí sledovat fotbal.

6.4. Volný čas a spoluhráčky

Dalším stěžejním tematickým okruhem byly vztahy a interakce hráček v rámci jejich volného času. Cílem této výzkumné otázky bylo zjistit, jak jsou tvořeny sociální sítě respondentek a jakou roli v tomto procesu hraje basketbal.

Hráčky se shodly na tom, že se nejčastěji vidají s lidmi, které znají právě díky basketbalu. Hráčka A na otázku s kým volný čas nejčastěji tráví, odpověděla: „*Asi nejvíc s lidma z týmu většinou. V podstatě když tak nad tím přemejšším, tak vždycky s někým, koho znám z basketu.*“ Hráčka B tvrdí: „*... trůufám si říct, že třeba 70% času trávím s lidma z basketu a 30% s rodinou. (...) Já mám docela dobrou kolektiv v práci, ale v podstatě jak jsme v tý práci docela dlouho, tak potom že bychom někam šli... Jako chodíme, ale velice sporadicky. Takže můj život se posledních 15 let točí okolo lidí z basketu. Jak z našeho týmu, tak i ze spřátelených ostatních týmů.*“ Informátorka C též potvrzuje, že většinu svých přátel získala právě díky basketbalu. „*Já myslím, že velkou většinu času trávím právě s lidma z basketu. Jak s náma holkama, tak máme i větší skupinu lidí, kteří se sešli právě díky basketu, ale někteří z nich třeba ani basket nehrajou.*“ Hráčka H tato slova potvrzuje: „*Tak já mám asi nejvíc kamarádů z basketu. Ať už přímo z týmu, nebo pak jsou to lidi, se kterými jsme se seznámili díky basketu v průběhu let. Pak rodina. No ale jinak... Ve škole zrovna moc přátel nemám, nebo nějaké jo, nejsem žádnéj asociál. Ale hlavní je ten basket.*“ Všechny tyto hráčky chodí na tréninky a zápasy pravidelně.

Výjimkami byly informátorky E, F a I, které basketbal hrají velice sporadicky. Informátorka F z důvodu pracovního vytížení a nedostatku času, informátorka E proto, že ji trápí zdravotní problémy. Informátorka E proto uvedla, že volný čas nejraději tráví sama či s přítelem. Informátorka F též odpověděla, že volný čas nejčastěji tráví s přítelem či se skupinou svých kamarádů z Dubče, kde vyrůstala a ještě donedávna bydlela. Informátorka I je matkou dvou dětí, volný čas tak nejčastěji tráví se svou rodinou. Uvedla ale zajímavou informaci, která potvrzuje mou domněnku, že si městská část Praha – Dubeč stále zachovává jakousi „vesnickou povahu“: „*Hodně se vidáme tady s tou dubečskou*

partou. Vzhledem k tomu, že bydlíme, dá se říct, v jedné ulici, tak se znaj navzájem děti i dospělí, což je fajn. A pak z toho vznikaj různý společný dovolený a tak dál. (...) Jak jsem říkala, jsme fakt bezvadná parta, takže jezdíme na dovolený, kola, hory, voda... Pořádáme i různá setkání typu grilovačka, squashový a tenisový turnaje dvojic... Za to jsem fakt ráda. Ono se to pak hodí i když je třeba ohlídat děti atd. Vždycky máme možnost se s někým domluvit. Děti se znaj, protože spolu chodí do školy, na basket... Jsme prostě taková jedna velká hlučná rodina!“

Jedna z dílčích podotázek, která v rozhovorech zazněla, byla „Co většinou děláš po tréninku/po zápase?“ Cílem bylo zjistit, zda společně hráčky tráví čas i po sportu, či nikoliv. V tomto bodě se odpovědi hráček rozcházely. Hráčky, které přispívají do pokutovníku (okolnosti vzniku a funkce pokutovníku byly vysvětleny výše) uvedly, že po zápase „musí“ na pivo, viz například informátorka D, která se smíchem odpověděla, že: „Po zápase chodíme na pivo. Respektive musím chodit na pivo, jinak dodržuju životosprávu. A po tréninku většinou jedu domů, protože máme tréninky večer, tak pak odpočívám.“ Hráčky, které do pokutovníku nepřispívají, se pak rozhodují podle aktuální nálady. Buď se k ostatním připojí, nebo jedou domů relaxovat.

6.5. Zdravý životní styl hráček

Dalším tematickým okruhem byla otázka zdravého životního stylu. Cílem bylo zjistit, zda mají informátorky povědomí o zdravé stravě, zda ji dodržují, případně jakými prostředky si udržují fyzickou kondici, potažmo postavu. Mezi odpověďmi panovala shoda v tom smyslu, že většina respondentek o zdravém životním stylu sice povědomí má, zároveň ale není schopna jej dlouhodobě dodržovat. Ilustruje to odpověď informátorky B: „Zajímám se, občas si o tom něco i přečtu, řeknu si „jo, to bych měla tak dělat!“ a pak občas mám i záchvěv toho, že se chvilku třeba snažím jíst zdravějc, snažím se donutit (protože aktuálně bydlím ještě s rodičema) – takže nutím mámu, aby vařila zdravěji. Ale je to spíš takový teoretický. Říkám – občas se to zadaří, ale rozhodně vím, že bych o tom mohla a měla vědět víc a dělat pro to víc. Ale jako zdravěj životní styl jo, souhlasím s tím, podporuju ho, ale aktivně ho úplně neprovozuju.“ Informátorka C souhlasí: „Vždycky někde něco zahlídnu, nějaký super zdravý recepty ted' poslední dobou, a snažím se to dodržovat a kupovat různý zdravý potraviny, ale není to úplně tak, že bych to dělala každě den a byl to i takovej můj životní styl. To jako ne, spíš se k tomu musím nutit.“ Informátorka F zmiňuje v souvislosti se zdravým životním stylem právě sport: „Nejsem

úplně žádněj extrémista, ale určitě se zajímám a snažím se aspoň trochu žít zdravěji, když to vyjde, sportovat.“

Informátorky D a G (sestry) jsou ke zdravé stravě vedeny odmalička svou maminkou, trenérkou Dubče. Informátorka D vysvětluje: *„Jím zdravě. Moje máma jí zdravě, naučila mě to. Víceméně už odmalička jíme zdravě, nejíme víceméně žádný tučný jídla. Český jídla nejíme vůbec, to občas u babičky musíme, když jdeme na návštěvu. Jinak víceméně musím říct, že jíme až superzdravě.“* Sestra dodává: *„Víceméně furt kupujeme jenom zdravý věci, zdravý jídla. Takže to není tak, že bych o tom přemýšlela, ale automaticky to беру, protože jsme k tomu vedeni odmala.“*

Informátorka E se svěřila, že se sice o zdravý životní styl zajímá, ale moc se jí nedaří jej dodržovat. *„Je to hlavně z nedostatků finančních prostředků. A taky, jak už jsem vám holkám říkala, mám deprese. Mám panickou poruchu, takže jím hodně sladkýho, což mi hodně pomáhá.“* Zároveň ale uvedla, že i když basketbal poslední dobou příliš nenavštěvuje, věnuje se ve volném čase jízdě na kole, fitness či józe.

Ve dvou rozhovorech zaznělo, že se informátorky snaží pravidelně běhat, ale tím, že se nejedná o kolektivní činnost, chybí jim silná vůle. Informátorka C doslova říká: *„Snažím se běhat, ale přijde mi, že tím, jak je to individuální, tak se k tomu nemůžu dokopat. A tím, že je basket kolektivní a baví mě to tam chodit, tak se prostě dokopu k tomu něco dělat. A nechtěla bych vidět, jak by to vypadalo, kdybych nic nedělala.“* Výhodu v tomto kolektivním sportu spatřuje i informátorka B: *„Máme pevně dané tréninky, takže vím, že dvakrát týdně hodinu a půl máme trénink. (...) Ten sport je supr, protože běhám, trenérka se snaží, abychom posilovaly, zpevňovaly celý tělo. Musím říct, že ty její cviky používám, cvičím i doma aspoň dvakrát, třikrát tejdně.“*

Všechny informátorky shodně uvedly, že basketbal je hlavní aktivita, díky které si udržují kondici i postavu. *„Těší mě, že mám třeba nějakej sval,“* sdělila se smíchem informátorka A. Informátorka D uvádí: *„Díky basketu běhám, udržuju se fit, protože v dnešní době, kdy chodíš do práce nebo do školy, tak není čas... Nebo, je čas na to, ale nejsem volnočasový běžec, takže víceméně pohyb, co dělám, dělám právě na basketu.“* Tento názor zastává dokonce i respondentka F, která ale zároveň uvedla, že už se basketbalu téměř nevěnuje a na otázku *„Kolik času basketbalu věnuješ například za měsíc?“* odpověděla *„To se teď ani nedá počítat! Skoro nic.“*

6.6. Vztah hráček k basketbalu a k týmu TJ Sokol Dubeč

Cílem této otázky bylo zjistit, jaký význam má pro hráčky basketbal. Požádala jsem je tedy, aby se zamyslely, co jim tato hra přinesla, jaká vidí pozitiva. Drtivá většina informátorek (tj. devět z deseti) v odpovědích uvedla, že hlavním přínosem byli kamarádi a parta lidí, se kterou udržují kontakty, což ostatně během většiny rozhovorů zaznělo hned několikrát. Výjimkou byla pouze informátorka E, která se ale v rozhovoru svěřila, že basketbalu poslední dobou moc času nevěnuje a dokonce ho jednu dobu přestala hrát kvůli bolesti zad. Basketbal jí ale chyběl natolik, že po pár měsících začala opět lehce trénovat. „*Dal mi náhled na ten zdravější životní styl. A dal mi takovou jako radu, takovou věc, že bez toho sportu to v životě nejde. A bez cvičení.*“ Dále hráčky oceňovaly to, že se jedná o fyzickou aktivitu, díky které se udržují v kondici a která je zároveň baví a kam chodí rády. Pozitivum spatřovala informátorka G také v tom, že „*můžu vycestovat s basketem, užít si jinou atmosféru*“. Nejvíce sdílná byla v tomto směru informátorka B: „*Přinesl mi skvělý sport, skvělé lidi. Myslím si, že mi i dost pomohl, co se týče náhledu na celý život. Ale za to může i ta trenérka. Je to skvělá ženská. Když vidím, kolik toho dělala pro nás, kolik toho dělá pro ty děti. Takže zdravější vztah ke sportu, k životu, nadhled nad věcmi v určitých chvílích. Myslím si, že mi přinesl jenom pozitiva. (...) Systém pro povinnost, režim, protože vždycky, když jsme měli soustředění, tak tam je nějaký režim.*“ Lze tedy říct, že se respondentky díky basketbalu naučily vlastnostem, které jsou uplatnitelné a důležité v běžném životě, tedy mimo basketbal. Zajímavý náhled z pozice matky přinesla odpověď informátorky I: „*Kdybych to měla vzít z pohledu dětí, určitě se naučily nějakému smyslu pro řád, respektu k autoritě, tedy k trenérce. Poznaly nové děti, takže mají i vědomí sounáležitosti k nějakému týmu, smysl pro kolektivitu. A v zápasech pak společný cíl, snaží se ze sebe vydat to nejlepší.*“

Následovala otázka, zda hráčkám basketbal i něco vzal, jaká spatřují negativa. Převažoval názor, že basketbal přinesl spíše pozitiva, přeci jen se ale objevilo i pár negativ. Zmiňována byla například různá zranění. „*Zranění je mínus, ale to patří ke každému sportu*“ (informátorka F). Informátorka G přitakává: „*No, sportem k trvalé invaliditě. Jako kolena mě občas bolejí docela hodně, ale musím zaklepat, že to je zatím dobrý. Ale mám to z toho. Určitě je to z basketu.*“ Informátorka B ale sebekriticky uvedla, že: „*si za ta zranění víceméně mohla sama. Druhý zranění se mi stalo, když jsem byla na diskotéce, takže si člověk nevybere. A i ta zranění mě někam posunula. Já jsem si do té doby myslela, že jsem... No, nechci říct úplně nezranitelná, že se mi nic nemůže stát,*

a pak prd, jednou jsem si zlomila ruku a měla jsem s tím takový oplétačky... I to mě ale v podstatě posílilo. A je pravda, že od té doby si na sebe dávám větší pozor.“

Dvě hráčky, které měly zkušenosti z vyšších soutěží, uvedly navíc jako negativum to, že přišly o volné víkendy, které musely trávit na zápasech a turnajích. Informátorka H tvrdí: *„Když to vezmu úplně obecně, tak v dětství mě ochudil o všechny ty víkendy, kdy jsme jezdili po turnajích, kde mě to zaprvý ani moc nebavilo, za druhý jsem musela. Takže jsem vynechávala různé výlety, rodinné akce, to všechno ustupovalo kvůli tomu basketu. To mě třeba mrzí.“*

Jak už jsem zmínila výše, Sokol Dubeč nikdy nepatřil k týmům, který by se basketbalu věnoval na nejvyšší úrovni. Proto mě zajímalo, zda měly hráčky někdy ambice hrát nějakou vyšší soutěž a co je v tomto týmu drží. Tři z osmi respondentek odpověděly, že zkoušely hrát i jinde. Informátorka C vydržela přesně jeden den: *„Měl to být v podstatě můj první sport, předtím jsem tancovala, takže tohle měl být první sport a moc mě to jako nenadchlo. Ten přístup trenérů, protože to bylo asi hodně... Nebo prostě na vyšší úrovni, než jsme požadovaly.“* Také informátorka H prošla několika týmy, než přestoupila do Dubče, kde nyní hraje desátým rokem. *„Tam to bylo spíš trošku nucený. Zejména teda ze strany rodičů. A i na těch tréninkách jsem byla nervózní, netěšila jsem se tam, chodila jsem tam proto, že jsem musela. V tom je ten rozdíl mezi nižším týmem, nebo tím horším, kde jsem teď. Je to zábava. Předtím to bylo takový vypjatý, byla jsem nervózní. Mně to nevyhovovalo. Teď jsem ráda.“* Nejúspěšnější basketbalovou kariéru má za sebou hráčka A. Ta sice hrála vyšší soutěže, ale dle jejích slov ji odradil přístup trenérů a obecně kolektiv, ve kterém se nacházela. Basketbal pokládala spíše za povinnost, ke které se jí snažili přimět rodiče. To se změnilo jejím přestupem do Dubče.

Žádná jiná z respondentek neuvedla, že by tým chtěla opustit. Všechny tyto respondentky hrají v týmu již od jeho vzniku. Informátorka D tvrdí: *„Jako basket je pro mě furt číslo jedna, ale kdybych ho hrála na vyšší úrovni, tak vím, že bych musela chodit častěji na tréninky a dát do toho víc, takže to se mi nechtělo.“* Informátorka B o přestupu alespoň chvíli uvažovala: *„Hele když jsem byla mladší, tak i jo. A dokonce si mě i pár týmů všimlo, ale v rámci toho, že jsem byla vždycky malá, mně bylo jasné, že ačkoliv mi to v té době relativně šlo, furt to nebylo na nějaké vrcholové basket a i v té době mi bylo jasné, že jako žít se tím nebudu. (...) Až teďka starší jsem si říkala, že by bylo fajn někde*

hostovat, že bych se přeci jenom třeba nějak možná zlepšila, jenomže jsem na to stará. Resp. než jsem se rozkoukala, už jsem stará, takže ani ne.“⁹

S odpovědí na otázku, zda by označily basketbal za svůj životní styl, respondentky většinou váhaly. Informátorka B ale odpovídá: „*Dříve jo, teď si myslím, že tím žiju docela dost, ale neřekla bych úplně, že to je životní styl.*“ Informátorka C se spíše přiklání k názoru, že to určitý životní styl je: „*Souvisí s tím pak i to, že na ten basket koukám v televizi, i jsme jezdili na nějaký turnaje a tohle, takže to s tím určitě souvisí. (...) No, styl oblíkání asi ne, basket takhle do oblíkání netahám. Ale jako určitě jo, asi je to i životní styl.*“

Dvě respondentky uvedly, že basketbal za součást svého životního stylu rozhodně nepovažují. „*Zas tak moc to neprožívám,*“ sdělila mi informátorka E. Nutno podotknout, že tato informátorka basketbalu věnuje nejméně času ze všech. Informátorka H zase basketbal charakterizovala prostě jako „*něco, co ke mně patří, mám to ráda, baví mě to a je to součást mého života.*“

6.7. Perspektivy do budoucna

Závěr rozhovorů byl věnován otázce, zda hráčky někdy přemýšlely o tom, že by s basketbalem skončily, případně proč, a jak vidí svou další basketbalovou kariéru. Informátorka B k tomuto uvedla, že ne vždy byly vztahy uvnitř týmu idylické a občas se vyskytly i rozpory. Zejména kvůli tomu, že trenérka zastává názor, že basketbal je kolektivní sport, a proto si mají zahrát všechny hráčky, které na zápas přijdou. To se ovšem odrazilo v závěrečných výsledcích a několik let za sebou tým skončil na druhém místě tabulky, což znamenalo, že nepostoupil do vyšší soutěže. Tento fakt hráčky demotivoval.

I přesto se ale informátorka B rozhodla, že bude v tomto sportu dále pokračovat: „*Jelikož já jsem v tom týmu od začátku, tak jsem měla pocit, že za něj musím bojovat a když se náhodou něco dělo, tak nechci říct, že by to byla moje povinnost, ale měla jsem nějaký vnitřní pocit, že to musím pomoci vyřešit. (...) Pak mi vždycky došlo, že nechci říct úplně „co jinýho mám, než ten basket“, ale vlastně v podstatě jo. Já mám skvělou rodinu, všechno, ale ten basket je všechno.*“ S basketbalem rozhodně v dohledné době končit

⁹ Hostování do jiného týmu je dle pravidel České basketbalové federace možné pouze do 24 let. Informátorce je 26 let, proto už tuto možnost nemá.

nechce: „*No, jako já si ideálně myslím, že budu hrát ještě dlouho! Tím, jak jsme nejnižší soutěž, tak se setkáváme s týmama, kde je směsice žen a mladých holek jako jsme my. A ženy, to jsou paní, kterým je 40, 50, 60 let, tak jako pevně věřím, že bychom to takhle mohly taky dotáhnout.*“ Zároveň ale vyjadřuje obavu z budoucího fungování týmu: „*Dost z nás má úmysly, že by chtěly vyjet do zahraničí a tím, že je nás v týmu hrozně málo, (...) tak se ten tým rozpadne. Krizovka bude, až opravdu někdo odjede a potom to buď udržet v tu dobu, kdy tu holky nebudou nebo kdyby se na tu dobu činnost týmu přerušila, aby se to pak dalo zpátky dohromady. Což si myslím, že by nemusel být takový problém, protože to „zlatý jádro“ (...) si myslím, že by mohlo vydržet.*“ Kolektivní duch a atmosféra v týmu je jeden z hlavních důvodů, proč se basketbalu stále věnuje informátorka G. Uvedla, že bude hrát tak dlouho, „*...dokud tam budou lidi, se kterejma to bude stát za to. Když ten tým je o ničem, tak to nikoho nebaví.*“

To, že dlouho nepřicházel úspěch v podobě postupu do vyšší soutěže, vadilo i informátorce D: „*Přemejšlela jsem nad tím, protože mě to zas tak moc nenaplňovalo. To, kde jsme hrály, odtud jsme se nepohly, furt jsme se plácaly v tom stejném. (...) Nicméně pak jsem se nějak zmátořila a začalo mě to zase bavit. Podle mě se zlepšil i ten kolektiv. Někdo odešel, někdo přišel, takže to začalo bejt lepší.*“ Zároveň ale dodává, že po skončení magisterského studia (státnice ji čekají letos v létě) chce odjet do zahraničí a s basketbalem proto skončit. I tak si ho prý ale ve volném čase ráda zahraje.

Z rozhovoru s informátorkou F vyplynulo, že je poslední dobou velmi časově vytížená a basketbal nyní bere spíše jako svou další povinnost. Proto nebylo překvapením, když na konci rozhovoru sdělila, že tímto rokem s aktivním hraním končí. Nebrání se však občasným návštěvám tréninků.

Optimistická byla v tomto směru respondentka C: „*No, když se podívám na ty týmy, se kterejma hrajeme, tak myslím, že se to dá hrát asi ještě hodně dlouho. Takže když bych mohla hrát třeba ještě v padesáti letech, tak by to bylo parádní.*“ Že by s basketbalem měla skončit, ji prý nikdy nenapadlo.

Tři respondentky odpověděly, že to, jak dlouho budou ještě hrát, se odvíjí hlavně od jejich zdraví. Informátorka H o konci aktivního sportování uvažovala, když měla po úraze operované koleno. Nyní ale tvrdí: „*Uvidím, jak dlouho mi to moje tělo ještě dovolí. Jako baví mě to, nechci přestat, ale uvidím. Jestli se budu rozpadat...*“

Ačkoliv jsou (kromě jedné výjimky) hráčky bezdětné a v dohledné době založení rodiny neplánují a aniž bych se na to cíleně ptala (což mě zpětně mrzelo, protože by tomuto tématu mohlo být věnováno více pozornosti), vyskytla se během rozhovoru odpověď, že k basketbalu, potažmo k míčovým hrám určitě jednou povedou i své děti. Informátorka D na toto téma zavedla řeč jako první: „*Celej život jsme si tak nějak v rámci týmu dělaly srandu a říkaly jsme si s holkama, jaký to bude, až budeme mámy a budeme brát děti na tréninky.*“ Inspirována touto odpovědí, položila jsem informátorce E otázku, zda by jednou k basketbalu vedla i své děti. Odpověď zněla: „*No určitě! Určitě k basketu nebo k týmovým hrám obecně.*“ V tomto bodě se shoduje s informátorkou G, která zároveň uvádí, že těhotenství, potažmo rodina je důvodem, aby basketbal omezila: „*Každá, nebo skoro každá, pomýšlí nad nějakou rodinou, takže se to pak bude muset omezit.*“

7. ZÁVĚR

Práce se věnovala hráčkám ženského basketbalového týmu TJ Sokol Dubeč. Cílem bylo zjistit, proč si zvolily zrovna basketbal a tento tým. Jak a s kým nejčastěji tráví svůj volný čas. Zda a jakými způsoby dodržují zdravý životní styl. Posledním bodem byla úvaha nad pozitivy a negativy tohoto sportu. Výsledkem tak mělo být získání obrazu o jednom konkrétním amatérském týmu na okraji Prahy.

V teoretické části byla pohledem několika autorů představena problematika volného času, jeho funkce, možnosti jeho trávení a propojení volného času se sportem. Další část práce byla věnována samotnému sportu. Nastíněna byla jeho funkce, význam aktivního sportu, vliv na socializaci jedince a možnosti kategorizace sportu. Nechybí ani kapitola o sportu jakožto o sociálně – kulturním fenoménu. Dále byl basketbal zahrnut pod pojem „hra“. Na tento fenomén proto byly použity dva pohledy různých autorů. Zmapována byla historie basketbalu u nás i ve světě. Byly představeny další odnože basketbalu, které se v průběhu let zformovaly. Následně se práce zaměřila na městskou část Praha – Dubeč a její krátké představení. Poté se věnovala místnímu basketbalovému týmu, jeho historii, náplni a finanční stránce. Vypracovány byly osobnostní profily hráček, které je měly blíže představit.

Praktická část byla věnována samotnému výzkumu; tedy popisu problematiky výzkumu, jeho cíli, použitým metodám, sběru dat a etickým otázkám výzkumu. Výsledky byly shrnuty do sedmi tematických okruhů.

Až na jednu výjimku se informátorky shodly na tom, že ačkoliv ne všichni rodiče jsou též sportovci, přesto se v tomto směru angažovali a podporovali je jak finančně, tak psychicky a aktivně se jejich sportování účastnili, případně s nimi provozovali i jiné druhy sportů, než byl právě basketbal. Nejdůležitějším faktorem pro výběr tohoto týmu byla jeho snadná dostupnost, jelikož většina hráček bydlela v Dubči a blízkém okolí. Dalším faktorem bylo též to, že osobně znaly trenérku či její dcery.

Z výzkumu vyplynulo, že žádná z hráček už nemá (a většina z nich vlastně ani nikdy neměla) ambice hrát basketbal na vyšší úrovni. Pokud však nějaká z hráček zkušenost z vyšších soutěží měla, většinou byla negativní. Informátorky se shodly na tom, že by si s chutí vyšší soutěž zahrály (což se díky letošnímu postupu do 1. třídy zadaří), zároveň však cítí určitou sounáležitost s týmem, a proto jej nechtějí opouštět. Informátorky

v rozhovorech samy od sebe upozorňovaly na dobré vztahy uvnitř týmu, a to jak mezi hráčkami, tak s trenérkou.

I přesto, že se pro všechny respondentky jedná o volbu v rámci jejich volného času, nikoliv o prostředek obživy, dávají (nebo v minulosti dávaly) basketbalu často přednost před dalšími povinnostmi, např. před školou nebo před prací. Jedna informátorka dokonce uvedla, že se na basketbal dost často vylouvá. Právě volný čas hráček byl dalším z témat, na které se výzkum zaměřil. Volný čas hráčky tráví především aktivně, tj. provozováním jiných sportů, které už však neprovozují závodně, ale pouze na rekreační úrovni. Většina respondentek také uvedla, že nejvíce času tráví buď se spoluhráčkami z týmu, nebo s lidmi, které poznaly právě díky basketbalu. Zajímavým zjištěním pak byl fakt, že ačkoliv je basketbal pro většinu dominantní aktivitou v rámci volného času, téměř nikdo (až na jednu výjimku) se nezajímá o dění v basketbalovém světě, tj. basketbal v televizi většinou nesledují, ani nechodí aktivně fandit.

Dalším tématem rozhovorů byl zdravý životní styl. Všechny informátorky uvedly, že povědomí o zdravém životním stylu a zdravé stravě sice mají, dodržují ho ale spíše sporadicky. Výjimkou byly dvě sestry, které byly svými rodiči vedeny ke zdravému životnímu stylu již od dětství a snaží se jej dodržovat i teď. Všechny hráčky se ale shodly na tom, že i přesto, že provozují rekreačně řadu dalších sportů, basketbal je hlavní prostředek, díky kterému si udržují postavu a fyzickou kondici.

Respondentky se k basketbalu vyjadřovaly vesměs pouze pozitivně a to i přesto, že by za negativa mohla být považována například řada zranění, která mnohé z nich utrpěly. Z basketbalu si prý ale odnesly mnoho vlastností, které vnímají jako důležité i pro život mimo basketbal. Těmi jsou například schopnost týmové spolupráce, smysl pro řád, určitý životní nadhled atd. V každém rozhovoru ale dominoval především fakt, že si díky tomuto sportu našly své nejbližší přátele. Pokud nějaká negativa v rozhovorech zazněla, většinou to bylo v souvislosti s profesionální kariérou některých hráček. Jako hlavní negativum vnímaly fakt, že basketbalu musely obětovat víkendy a většinu svého času. Jako zajímavý moment vnímám též to, že některé respondentky zmínily, že k basketbalu, potažmo ke kolektivním míčovým hrám, určitě v budoucnu povedou i své děti. Toto téma však vyplynulo až z posledních rozhovorů a mohla mu být věnována větší pozornost.

Co se týče návrhů na ostatní výzkumy, zajímavé by mohlo být například rozšíření výzkumu o hráčky (popř. hráče) z ostatních týmů stejné výkonnostní úrovně, případně z jiných výkonnostních úrovní – tzn. zahrnout do zkoumaného vzorku například i hráčky a hráče ligové (kteří sice basketbal hrají na daleko vyšší úrovni, zároveň pro ně ale není zaměstnáním, jelikož za odehrané zápasy většinou nedostávají plat) a následné porovnání výsledků.

8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KNIHY

- CAILLOIS, Roger. 1998. Hry a lidé: maska a závrať. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon, 215 s. Studie (Dauphin), sv. 12. ISBN 80-902-4822-5.
- ČECHÁK, Vladimír a Jiří LINHART. 1986. Sociologie sportu. Vyd. 1. Praha: Olympia, 240 s.
- DOBRÝ, Lubomír a Emil VELENSKÝ. 1980. Košíková: teorie a didaktika. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 303 s. Učebnice pro vysoké školy.
- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2
- HODAŇ, Bohuslav, 2002. Volný čas a jeho současné problémy. Olomouc: Hanex. ISBN 80-85783-37-1.
- HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-717-8927-5.
- HUIZINGA, Johan. 2000. Homo ludens: o původu kultury ve hře. Vyd. 2., v edici Studie 1. Praha: Dauphin, 297 s. Studie (Dauphin), sv. 12. ISBN 80-727-2020-1
- LAZAR, A. 2008. Mýty a rituály ve fitness. Diplomová práce. Brno: Masarykova Univerzita.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času. Vyd. 3. Praha: Portál, 2002, 231 s. ISBN 80-717-8711-6.
- PERIČ, Tomáš. Sportovní příprava dětí. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, 2008, 192 s. Děti a sport. ISBN 9788024726434.
- ŘEZÁČOVÁ, Petra. Významy zumbly pro její uživatelky v kladenském fitness centru X. Praha, 2011. Bakalářská práce. Fakulta humanitních studií.
- SEKOT, Aleš. 2006. Sociologie sportu. Brno: Paido, 410 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-731-5132-4.
- SLEPIČKA, Pavel, Václav HOŠEK a Běla HÁTLOVÁ. 2009. Psychologie sportu. Vyd. 2. Praha: Karolinum, 240 s. ISBN 978-802-4616-025.
- SLEPIČKOVÁ, Irena. 2005. Sport a volný čas: vybrané kapitoly. 2. vyd. Praha: Karolinum, 115 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1039-6.

- SOMMER, Jiří. Malé dějiny sportu, aneb, O sportech našich předků: sportování ve znamení býčích rohů, jak to vypadalo v Olympii, gladiátorské hry, artušovské hry, lov jako sport, rodí se fotbal, hry gentlemanů, moderní olympijské hry. Vyd. 1. Olomouc: Fontána, 2003, 273 s. ISBN 80-733-6116-7.
- VELENSKÝ, Michael. Streetball: sportovní hra tříčlenných družstev na jeden koš. Vyd. 1. Praha: Olympia, 1999, 62 s. ISBN 80-703-3625-0.
- Velký sociologický slovník. 1996. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 747 s. ISBN 8071841641.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- 3X3planet. 2015. „About“ [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <<http://www.3x3planet.com/en/About/3x3-Planet/>>
- Česká basketbalová federace. 2014. „Pravidla basketbalu 2014“. [online]. [cit. 2015-05-31]. Dostupné z: <<http://www.cbf.cz/files/80120YTJ.pdf>>
- Český statistický úřad. 2014. „Obyvatelstvo a rozloha katastrálních území Prahy 2001 - 2014“. [online]. [cit. 2015-05-31]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM9020PC_MC&vo=null&kapitola_id=370>
- Český svaz tělesně postižených sportovců. 2010. „Historie basketbalu vozíčkářů“. [online]. [cit. 2015-06-15]. Dostupné z: <<http://www.cstps.cz/basketbal/historie-basketbalu-vozickaru>>
- International Wheelchair Basketball Federation. 2014 „History of the Game“ [online]. [cit. 2015-06-15]. Dostupné z: <<http://www.iwbf.org/index.php/2014-08-31-09-26-23/history-of-the-game>>
- MČ Praha Dubeč. 2011. „Samospráva MČ“ [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <<http://www.praha-dubec.cz/>>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. „Kodex sportovní etiky“ [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <www.msmt.cz/uploads/soubory/TVS/2002/KODEX.PDF>
- NGUYEN, Patrik. „Historie streetballu“. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <<http://czechstreetball.cz/page/historie-streetballu>>
- Rada Evropy. 1992. „Evropská charta sportu“ [online]. [cit. 2015-04-19] Dostupné z: <www.cstvopava.cz/files/Evropská%20charta%20sportu.doc>

- Streetball-Mania. 2009., „*O nás*“ [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <<http://www.streetball-mania.cz/index.php?call=onas>>
- TJ Sokol Dubeč. 2014. „*Historie*“ [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <<http://www.sokol-dubec.estranky.cz/clanky>>

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Pokutovník

Přikládám pokutovník, který byl zmíněn v textu. Pokutovník si hráčky vypracovaly samy, je dobrovolný a nepřispívají do něj všechny hráčky. Cílem bylo zpestření herní sezony a utužení vztahů uvnitř týmu. Výtěžek je věnován na pokrytí nákladů na závěrečné oslavy po skončení sezony. I zde byla jména hráček z důvodu zachování jejich anonymity nahrazena počátečními písmeny abecedy.

	A	B	C	D	E	F	
Neúčast na zápase							20,-
Neomluvená neúčast na zápase							25,-
Neomluvený pozdní příchod na zápas							15,-
Nesportovní chyba							10,-
Technická chyba							15,-
"Děčko"							50,-
Vyfaulování se							20,-
Airball							5,-
Nedaná šestka							2,-
Obě nedané šestky							5,-
Blok "čepice"							5,-
0 bodů/zápas							10,-
Daný 80. bod zápasu							10,-
Nedaných 50 bodů/zápas							3,-
Napomenutí rozhodčím							15,-
Nadávání spoluhráče							10,-
Přehození zařízení							5,-
Kopnutí do balonu							20,-

Blbý kecy na trenéra							30,-
Blbá náhra spoluhráči							5,-
"Vlastňák"							50,-
Útok na vlastní koš							20,-
Šoupák							5,-
Neúčast v hospodě po zápase							10,-
Neomluvená neúčast na tréninku							20,-
Absence více než 3x/měsíc							10,-
Špatná nálada							foto
"Bolí to"							

Příloha č. 2: Scénář rozhovorů

Scénář rozhovorů jsem vypracovala před zahájením výzkumu. Jedná se o jakýsi „návod“, kterého jsem se držela, nikoliv však striktně. Některé další otázky vyvstávaly na základě získaných odpovědí, proto byl každý rozhovor trochu jiný.

Otázky k rozhovoru:

1) Basketbalové začátky

- Jak dlouho basketbal hraješ?
- Jak ses k tomuto sportu dostala?
- Byli rodiče sportovci? Podporovali tě ve sportování? Jaké mají zaměstnání?
- Věnovala ses v dětství i jiným sportům?
- Chodila jsi někdy na sportovně zaměřenou školu?

2) Dubeč

- Jak dlouho v Dubči hraješ a jak ses do tohoto týmu dostala?
- Hrála jsi někdy i v jiných týmech?
- Měla jsi někdy ambice hrát basketbal na vyšší úrovni?
- Jsi v tomto týmu spokojená? Je něco, co ti vadí?
- Co většinou děláš po tréninku nebo po zápase?

3) Sport

- Provozuješ v současnosti kromě basketbalu i jiné sporty? Jaké?
- Proč sis zvolila zrovna basketbal?
- Kolik času týdně/ měsíčně basketbalu věnuješ?
- Vnímáš basketbal jako součást svého životního stylu?
- Věnuješ se basketbalu i nějak jinak kromě toho, že chodíš na tréninky a zápasy svého týmu? (např. trenérská činnost, hraní streetballu atd.)
- Fandíš nějakému basketbalovému týmu? Chodíš se koukat na utkání?

4) Volný čas

- Co považuješ za svůj volný čas?
- Myslíš, že ho máš dostatek?
- Čemu se ve svém volném čase nejčastěji věnuješ?

- S kým tento čas nejvíce trávíš? (Spoluhráčky z týmu?)
- Vnímáš basketbal jako součást tvého volného času nebo spíš jako svou další povinnost?
- Dala jsi/ dáváš basketbalu přednost před dalšími povinnostmi? (např. před školou, prací...)

5) *Zdravý životní styl*

- Zajímáš se o zdravý životní styl?
- Snažíš se žít zdravě? Pokud ano, co pro to děláš?
- Vnímáš basketbal jako prostředek, díky kterému si udržuješ fyzickou kondici a postavu?

6) *Vliv basketbalu*

- Co myslíš, že ti basketbal přinesl?
- Vnímáš i nějaká negativa?
- Máš pocit, že tě basketbal v něčem omezuje?
- Přemýšlela jsi někdy, že bys s basketbalem skončila? Pokud ano, proč?
- Jak dlouho myslíš, že budeš ještě hrát?

Příloha č. 3: Doslovné transkripce rozhovorů

K nahlédnutí přikládám též doslovné přepisy rozhovorů, které dokládají můj výzkum. Nechybí ani komentáře výzkumníka, tedy pocity a dojmy, které jsem si zapsala do poznámkového bloku bezprostředně po skončení rozhovoru. Vybráno bylo 5 rozhovorů, které pro výzkum vnímám jako nejvíce přínosné.

Rozhovor č. 2, informátorka B

Datum rozhovoru: 10. 4. 2015

Místo rozhovoru: park nedaleko informátorčina bydliště

Komentář výzkumníka: Po zkušenosti z minulého rozhovoru jsem informátorku poprosila, aby své odpovědi více rozváděla. Informátorka mluvila plynule, používala dlouhá souvětí a já tak nemusela do rozhovoru moc často zasahovat. Rozhovor na mě působil velmi upřímně, informátorka se nevyhýbala ani ožehavějším informacím ohledně vztahů uvnitř týmu.

J: Jak dlouho basketbal hraješ?

I: Jak dlouho hraju basket... Od třetí třídy ZŠ, čili to je necelých 20 let. 18? Necelých. Máme čas, abych to spočítala? Tak počkej, třetí, čtvrtá... (informátorka počítá na prstech) 18! 18 let.

J: Jak ses k tomu dostala?

I: Dostala jsem se k tomu víceméně náhodou. Když jsem si jako malá hrála venku s kamarádkama, tak přijela trenérka naše současná, minulá, prostě trenérka, jela okolo s dcerama. Já jsem ty holky znala ze školky, tak jsme se tak jako ptaly (protože jsme tam stály v tu chvíli tři), kam jedou, co dělají, a ony že zakládají basketbalový klub, a že jestli chceme, tak se můžeme přidat. Tak jsme nad tím přemýšlely, říkaly jsme „proč ne“, že se půjdeme podívat, tak jsme tam šly. Doteď si pamatuju, že jsme byly tři, vzaly jsme si jeden takovej ten dětskej míč barevný a šly jsme tam. Takže takhle. V podstatě náhoda. Ale pak jediná z těch tří jsem tam zůstala já.

J: Co rodiče, podporovali tě? Sportovali taky?

I: Rodiče... Táta sportuje, resp. sportoval dost. Nic vrcholovýho, ale táta byl takovej všeobecný, včetně basketu, ten taky hrál. A máma, ač absolutní nesportovec, tak ta mě vždycky podporovala, protože to brala jako prevenci před všema nástrahami mladistvého života. Věřila, že se díky tomu vyhnu veškerému alkoholu, drogám a všemu, takže rodiče mě v tom od začátku podporovali. Ačkoliv já jsem malá na basket. Když jsem začínala, tak jsem nebyla až tak, ale aktuálně mám 166 cm, takže jsem na basket dost malá, ale podporovali mě ve své podstatě celou moji kariéru. Dokonce i když jsem měla pár zranění z basketu, tak i přesto mě stále podporovali.

J: Je něco, co ti v našem týmu vadí, nebo jsi tam zcela spokojená?

I: Tak je pár věcí, které mi vadí, a to například... Jednu dobu byla docela vyhocená situace co se týče vztahů nás a trenérky, hrály v tom roli dost peníze a dost to, že dvě hráčky jsou v podstatě dcerama trenérky, kdy jedna je dobrá, ale druhá, objektivně vzato, není na basket až tak dobrá, takže přesto hrála, a to, že hrála v určitých chvílích rozhodovalo zápasy a jelikož jsme byly 4 roky druhý v tabulce, což znamenalo, že jsme nepostoupily o jedno místo a často v tom hrála roli právě tato hráčka, kterou trenérka

podporovala a nasazovala, což bylo docela nespravedlivý. A pak tam byly problémy, co se týče peněz, takže tohleto mně vadilo. Plus teda již zmíněná hráčka, která nedělá úplnou dobrotu v týmu, protože prostě není úplně ideální a nemá v podstatě soudnost, takže se cpe i tam, kam by neměla. A vzhledem k tomu, že ona je velmi důrazná a s mamčou to docela umí, takže ač máma se velice zlepšila, co se týče spravedlnosti v nasazování hráčů do hry, tak stejně občas přeci jen jsou tam ty vztahy, jaký jsou, takže když dcera udělá velmi smutný oči, tak i když by asi spravedlivě nastoupit neměla, tak nastoupí. Takže v podstatě tyhleto dvě věci. Jinak asi nic. Jsem tam spokojená.

J: Hrála jsi někdy nebo měla jsi někdy ambice hrát vyšší soutěž než tu, kterou jste hrály?

I: Hele když jsem byla mladší, tak i jo. A dokonce si mě i pár týmů všimlo, ale v rámci toho, že jsem byla vždycky malá, mně bylo jasné, že ačkoliv mi to v té době relativně šlo, furt to nebylo na nějakou vrcholovou basket, a i v té době mi bylo jasné, že jako žít v tím nebudu. My máme jinak velmi dobrou partu, velmi dobrou kolektiv, i tu trenérku, když jsme si v posledních pár letech všechno ujasnily, takže musím říct, že je to supr, takže v podstatě myšlenky byly, nabídky malinko byly (smích), ale fakt jako velmi málo, velmi sporadicky a v podstatě ani ne. Až teďka starší jsem si říkala, že by bylo fajn někde hostovat, že bych se přeci jenom třeba nějak možná zlepšila, jenomže jsem na to stará. Resp. než jsem se rozkoukala, už jsem stará, takže ani ne.

J: Jaký máš vztah ke sportu? Sportovala jsi v dětství, resp. dělala jsi nebo děláš i nějaké jiné sporty?

I: Ke sportu mám velmi kladný vztah, ale v uvozovkách „závodně“ (jestli se o tom tak dá na naší úrovni mluvit) jsem dělala jenom basket. A jinak takový ty klasiky – v zimě lyžování, dříve i prkno, běžky. V létě nevím... Plavat, běhat. Teď se snažím běhat hodně, chodím do posilovny (smích). Velmi sporadicky, ale ne, snažím se. Posiluju, občas pilates, joga, ale to mám vždycky takový záchvěvy. A volejbal mě baví hodně. A jinak všeobecně... Ping pong mě baví ještě. Co mě ještě baví...? Ale jinak k sportu mám velmi kladný vztah.

J: Dobře. A zajímáš se třeba i o zdravý životní styl?

I: Hele jako zajímám, ale já musím říct, že jo i ne. Zajímám se, občas si o tom něco přečtu, řeknu si „jo, to bych měla tak dělat!“ a pak občas mám i záchvěv toho, že se chvilku třeba i snažím jíst zdravě, snažím se donutit (protože aktuálně bydlím ještě s rodičema) – takže nutím mámu, aby vařila zdravěji. Ale je to spíš takový teoretický. Říkám – občas se to zadaří, ale rozhodně vím, že bych o tom měla a mohla vědět víc a dělat pro to víc. Ale jako zdravý životní styl jo, souhlasím s tím, podporuju ho, ale aktivně ho úplně neprovozuju.

J: A vnímáš i ten basket jako prostředek, díky kterému si udržuješ fyzičku?

I: (rozhodně) Jo, určitě! Stoprocentně. I tím, že ačkoliv teda tréninky dost často odpadají, ale to je naše chyba, protože je nás aktuálně dost málo a hrát ve čtyřech je docela na prd... Ale jo, beru, protože máme pevně dané tréninky, takže vím, že když se nestane žádná situace typu že je nás málo a že není trénink, tak vím, že dvakrát týdně hodinu a půl máme trénink. Musím říct, že sama na sobě cejtím, že už nemakám tak, jako jsem makávala, když mi bylo „náct“. Nevím, čím to je, asi jsem línější. Ale určitě to beru, přesně, aspoň vím, že mám pevně dvakrát týdně něco. Ten sport je supr, protože běhám, trenérka se snaží, abychom posilovaly, zpevňovaly celý tělo. Musím říct, že ty její cviky používám, cvičím i doma aspoň dvakrát, třikrát tejdne. Stoprocentně, ten basket je jedna ze stěžejních věcí, jak se snažím udržet se tak nějak v dobré kondici.

J: Vnímáš basket jako součást volného času nebo to bereš jako nějakou povinnost?

I: Ne, součást volného času. Měla jsem období, kdy jsem to brala jako povinnost. Tohle období skončilo tím, že jsem si zlomila ruku a pak jsem se vrátila do starých kolejí, kdy právě v tom týmu začaly být rozpory. Nebylo to úplně nejšťastnější období, takže jsem začala pociťovat takový... No, ne úplně povinnost... (váhá) Ale jo, v podstatě povinnost. Ale teď už je to součást volného času, zábava, relax.

J: Čemu se v tom volném čase nejvíc věnuješ? Kromě basketu. Jestli chodíš třeba na streetball atd.?

I: Na streetbally nechodím. Ve volném čase se snažím běhat, snažím se zpevňovat tělo, stýkám se s kamarády. Ještě navíc máme v Dubči malé děti. Máme tři týmy, z toho my už jsme dvou v uvozovkách „vzdali“, protože ty přebíral jinej trenér. Ale máme děti, jsou to ročník 2003 – 04, který hrajou, lepší se a my se střídáme a trénujeme je, jezdíme s nima na turnaje, byli jsme s nima teď ve Vídni, jezdíme s nima na soustředění v zimě i v létě. Takže musím říct, že to mě baví. Je to sice povinnost, ale taková hezká povinnost, protože opravdu na těch dětech je vidět, jak se zlepšují, jak jako pokročují nebo tak. No a jak ses ptala na ty streetbally. Občas máme tendence, že bychom šly, ale pak když vidíme konkurenci, která je většinou z těch vyšších soutěží, tak si říkáme, jestli je to dobrý nápad (smích). Sice tam jdeme, ale radši podporujeme kamarády, kamarádky a známé.

J: Chodíš chodit fandit i na basket? Třeba na USK?

I: Málo, málo. Musím říct, že ač mě to baví, tak na to nějak nezbejvá čas. Na USK jsem byla párkrát, bylo to supr. Občas když jdeme fandit, tak jdeme fandit kamarádům. To jsme jednu dobu chodili docela často, ale tím, že jak my, tak kamarádi hrajeme nižší soutěž a zápasy bývají ve všední dny, tak tím, že já už chodím do práce a toho času není tolik, tak je to takový... Prostě už na to není čas. Jednu dobu jsme se kamarádili s klukama, kteří měli zápasy o víkend, což bylo fajn, protože když to tak řeknu – člověk viděl basket a mohl jít i pokecat potom, což bylo fajn. Takže chodím fandit občas, ale míň, než bych asi chtěla a mohla.

J: S kým ten volný čas nejraději nebo nejčastěji trávíš?

I: Musím říct, že jak už jsem párkrát zmínila, máme fakt dobrou partu, takže já v podstatě, troufám si říct, že třeba 70% času trávím s lidma z basketu a tak 30% s rodinou. Jinak volnej čas... Já mám docela dobrý kolektiv i v práci, ale v podstatě jak jsme v tý práci docela dlouho, tak potom že bychom někam šli... Jako chodíme, ale velice sporadicky. Takže můj život se posledních 15 let točí okolo lidí z basketu. Jak z našeho týmu, tak i ze spřátelených ostatních týmů.

J: Bereš ten basket třeba i jako životní styl?

I: Hele... (váhá) Dříve jo, teď si myslím, že tím žiju docela dost, ale neřekla bych úplně, že to je životní styl.

J: A dala jsi nebo dáváš ještě teďka basketu přednost před ostatními povinnostmi?

I: Jo. Nebo... Takhle. Teď už nebylo tolik situací, kdy by se to střetlo. Ale beru si z práce volno, abych jela na soustředění nebo abych jela s prckama na turnaj, takže rozhodně ten basket miluju furt tak, jak jsem ho milovala a snažím se o nějakou rovnováhu, protože bohužel ty povinnosti jsou. Jo i ne. Ale myslím si, že furt na to, kolik mám povinností v práci, tak tomu basketu ještě dost povoluju.

J: Co si myslíš, že ti basket přinesl nebo naopak o co tě ochudil? Jestli vidíš i nějaká negativa...

I: Hele já musím říct, že v podstatě fakt přinesl. Přinesl mi skvělý sport, skvělý lidi. Myslím si, že mi i dost pomohl, co se týče náhledu na celý život. Ale za to může i ta trenérka. Je to skvělá ženská. Když vidím, kolik toho dělala pro nás, kolik toho dělá pro ty děti. Takže zdravěj vztah ke sportu, k životu, nadhled nad věcmi v určitých chvílích. Myslím si, že mi přinesl jenom pozitiva. O žádných negativech... (přemýšlí)

J: Zranění nebo něco?

I: Hele jo, ale já jsem si za ta zranění víceméně mohla sama. Druhý zranění se mi stalo, když jsem byla na diskotéce, takže člověk si nevybere. A i ta zranění mě někam posunula. Já jsem si do té doby myslela, že jsem... No, nechci říct úplně nezranitelná, že se mi nic nemůže stát, a pak prd, jednou jsem si zlomila ruku a měla jsem s tím takový oplétačky... I to mě ale v podstatě posílilo. A je pravda, že od té doby si na sebe dávám větší pozor. Ale jinak říkám – podle mě mi ten basket hlavně dal. I takový to víš co. Systém pro povinnost, režim, protože vždycky, když jsme měli soustředění, tak tam je nějaký režim. Fakt jako dobrý.

J: Nemáš pocit, že by tě v něčem omezoval?

I: Ne, ne! I co se toho času týče. Tím, že to byl můj hlavní koníček nebo hlavní sport, tak jsem se nikdy nemusela rozhodovat, jestli půjdu na basket nebo, plácnu, na fotbal. Prostě vždycky byl basket, rodiče o tom věděli a souhlasili s tím, takže já jsem v podstatě nikdy neměla žádné překážky. Nikdy jsem necejtla, že by mě v něčem omezoval.

J: Přemýšlela jsi někdy o tom, že bys s basketem skončila? Pokud jo, tak proč?

I: Hele chvilku. Právě jak byly trochu ty rozepře v tom týmu a jelikož já jsem v tom týmu od začátku, tak jsem měla pocit, že za něj musím bojovat a když se náhodou něco dělo, tak nechci říct, že by to byla moje povinnost, ale měla jsem nějaký vnitřní pocit, že to musím pomoci vyřešit. A když už toho s tou naší kolegyní, resp. spoluhráčkou a trenérkou začalo být moc a viděla jsem, resp. v některých chvílích mi přišlo, že ostatní to už víceméně vzdávají, tak jsem začala mít pochybnosti, jestli se mi ještě vůbec chce to nějak rovnat a být v tom týmu dál, ale to bylo vždycky chvilkový. Pak mi vždycky došlo, že nechci říct úplně „co jinýho mám, než ten basket“, ale vlastně v podstatě jo. Já mám skvělou rodinu, všechno, ale ten basket je všechno. Sice ne životní styl, ale prostě to, co ráda dělám, kde se stýkám s lidma, co mě udržuje v kondici. Říkám – pár záchvěvů bylo a vždycky to bylo velmi krátkodobý, takže sice to byl nápad, ale stejně bych to nikdy neudělala.

J: Dobře. A poslední otázka, jak dlouho myslíš, že budeš ten basket ještě hrát?

I: (skáče mi do řeči) No jako já si ideálně myslím, že budu hrát ještě dlouho! Tím, jak jsme nejvyšší soutěž, tak se setkáváme s týmama, kde je směsice žen a mladých holek jako jsme my. A ženy, to jsou paní, kterým je 40, 50, 60 let, tak jako pevně věřím, že bychom to takhle mohly taky dotáhnout. Jediný co si myslím, že je teď problém – dost z nás má úmysly, že by chtěly vyjet do zahraničí a tím, že je nás v týmu hrozně málo, a když se stane, že se takhle rozhodneme tři, čtyři, tak se ten tým rozpadne. Je docela těžké to udržet. Krizovka bude, až opravdu někdo odjede a potom to buď udržet v tu dobu, kdy tu ty holky nebudou nebo kdyby se na tu dobu činnost týmu přerušila, aby se to pak dalo zpátky dohromady. Což si myslím, že by nemusel být takový problém, protože to „zlatý jádro“ nebo jak bych to řekla, si myslím, že by mohlo vydržet, ale kdo ví, co bude za pár let. Ale teď říkám – cestování a lákadlo zahraničí by to mohlo trochu narušit.

Rozhovor č. 3, informátorka C

Datum rozhovoru: 29. 4. 2015

Místo rozhovoru: park nedaleko informátorčina pracoviště

Komentář výzkumníka: Informátorka mluvila plynule, bez větších pauz.

J: Jak dlouho basketbal hraješ?

I: Basketbal hraju od čtvrtý třídy. To znamená od nějakých devíti, deseti let možná...

J: Jak ses k tomu sportu dostala?

I: To byl nápad v podstatě mojí kamarádky, která chtěla hrát nějaký sport a byla taky vysoká, takže jsme si vybraly samozřejmě basketbal a nejdřív jsme začaly v jiném týmu a pak až jsme se dostaly do Dubče.

J: A kde jsi hrála předtím?

I: Jeden den na Spartě. (smích)

J: Jeden den? To tě to tam nějak odradilo...?

I: No... Myslím že... (pomlka) Já nevím, jestli znáš Spartu, ale bylo to takový hodně jakože... Měl to bejt v podstatě můj první sport, předtím jsem tancovala, takže tohle měl být první sport a moc mě to to jako nenadchlo. Ten přístup trenérů, protože to bylo asi hodně... Nebo prostě na vyšší úrovni, než jsme my požadovaly. Pak jsme se právě nějak dozvěděly o Dubči, ani nevím vlastně jak. Asi ta kamarádka. Tak jsme to zkusily tam.

J: Rodiče taky sportovali? Podporovali tě v tom basketu nebo ve sportování obecně?

I: Jo, tak my jsme, asi můžu říct, hodně sportovní rodina. Máma hraje volejbal od dětství, táta hrál kuželky, což není úplně sport, ale taky... (smích) A na dovolený jsme jezdili vždycky sportovat. Kola, lyže atd.

J: Můžu se zeptat, jaké mají rodiče zaměstnání?

I: Máma pracuje ve finančním oddělení v Ústavu dějin a umění akademie věd. A táta je vedoucí nějakýho technickýho úseku v leteckých opravách Malešice.

J: Proč zrovna Dubeč už jsem se ptala... Je něco, co ti v tom týmu vadí? Nebo jsi úplně spokojená?

I: (váhá) Já myslím, že za tu dobu, to už je kolik? Dvanáct let? Přes dvanáct let. Tak že tam byly určitě vždycky nějaký vlny. Takže bylo období, kdy, myslím nás všechny, třeba... (pomlka) Trošku jsme nesouhlasily s naší trenérkou a měly jsme nějaký výtky k tomu, ale v podstatě tím, jak je to tam nastavený, že jsme na takový až jako rodinný úrovni, tak jsme v podstatě všechny mlčely a možná nás to kvůli tomu všechny hodně nebavilo. A druhá věc je možná... (pomlka) Výkony hráček, který se možná lišej, ale to tam takhle bude asi vždycky.

J: Co většinou děláš po tréninku nebo po zápase?

I: (smích) No, poslední dobou, tak dva, tři roky, je to klasika, kdy musíme zajít do hospody, to zapít. (smích)

J: Musíme? Jsou nějaké sankce...?

I: Tak, tak. Jinak bychom platily pokutu do společný kasy, takže hospoda je povinnost. (smích) A jinak nevím. Když nejdem do hospody, tak jedu domů a snažím se odpočívat.

J: Měla jsi někdy ambice hrát nějakou vyšší soutěž?

I: No, vyšší soutěž možná v tom smyslu, že jsem chtěla, abychom postoupily z druhé třídy do první, což se teda teď konečně podařilo. Ale asi je to pozdě. Mohlo to přijít dřív samozřejmě. Ale jako nic vyššího jsem nikdy hrát nechtěla.

J: Sparta tě odradila?

I: (smích) To už si ani nepamatuju.

J: Jaký máš vztah ke sportu, jestli jsi sportovala i v dětství...? Jak jsi říkala, že jsi tancovala...?

I: Jo, tak my jsme byli s bráchou v podstatě vedeni ke sportu už od dětství, takže jsme chodili na různé kroužky. To bylo úplně v raném dětství, kdy ještě nešlo dělat nějaký konkrétní sport, takže jenom nějaký obecný cvičení. No, pak jsem teda tancovala a současně jsem začala hrát ten basket, takže jsem se rozhodla jenom pro basket.

J: Bylo to lepší?

I: Určitě!

J: Chodila jsi na sportovně zaměřenou školu nebo něco takového?

I: Ne. To byla klasická jazykovka.

J: A děláš teď nějaké jiné sporty kromě toho basketu?

I: No závodně určitě ne, ale rozhodně si někdy zajdeme zahrát beach volejbal, squash a tak dále.

J: Zajímáš se o zdravý životní styl? Snažíš se žít zdravě, popř. děláš pro to něco?

I: Já myslím, že tady mám taky dost ty vlny. (smích) Vždycky někde něco zahlídnu, nějaký super zdravý recepty teď poslední dobou, a snažím se to dodržovat a kupovat různý zdravý potraviny, ale není to úplně tak, že bych to dělala každý den a byl by to i takovej můj životní styl. To jako ne, spíš se k tomu musím nutit.

J: Vnímáš třeba i ten basket jako prostředek, díky kterému si udržuješ fyzickou postavu atd.?

I: Určitě, určitě. Snažím se běhat, ale přijde mi, že tím, jak je to individuální, tak se k tomu nemůžu dokopat. A tím, že je basket kolektivní a baví mě to tam chodit, tak se prostě dokopu k tomu něco dělat. A nechtěla bych vidět, jak by to vypadalo, kdybych něco nedělala. (smích)

J: Tak to máme společné. Vnímáš ten basket i jako svůj životní styl, jestli se to tak dá říct?

I: Já myslím, že určitě. Souvisí s tím pak i to, že na ten basket koukám v televizi, i jsme jezdili na nějaký turnaje a tohle, takže to s tím určitě souvisí. Styl možná i... (pomlka) No, styl oblékání asi ne, basket takhle do oblékání netahám. (smích) Ale jako určitě jo, asi je to i životní styl.

J: Co považuješ za svůj volný čas? Myslíš, že ho máš dostatek?

I: (odmlka)

J: Nebo jinak, vnímáš basket jako součást svého volného času nebo jako nějakou další povinnost?

I: Ne, určitě to je součást volného času. A určitě ho mám tak nějak akorát. Možná i víc, než jsem si myslela, když studuju vysokou školu. Myslela jsem, že to bude úplně v pohodě, ale klidně by se dal stíhat ještě nějaký sport.

J: Kolik času tomu basketu týdně věnuješ?

I: No, týdně... Když se sejdeme, tak to jsou tři hodiny, ale bohužel to není každéj tejdén, takže většinou tak hodinu a půl.

J: Čemu se ve volném čase nejvíc věnuješ? Jestli třeba chodíš i na streetbally atd.?

I: No, co se týče basketu, tak streetball moc ne. Byla jsem asi jednou, zkusila jsem to. Ale spíš to střídám, takže si dám pauzu od basketu a buď dělám jiný sport, ten volejbal a squash, nebo... (pomlka) Cokoliv jinýho. Kino, hudba, nějaký koncerty občas, i když to taky není úplně klasický.

J: Běhat nechodíš pravidelně?

I: No, to se právě snažím, ale chtěla bych to vypilovat, aby to bylo pravidelnější. Tak uvidíme. (smích)

J: Věnuješ se basketu i jinak kromě toho, že chodíš na tréninky a na zápasy? Chodíš se třeba koukat na nějaké týmy, sleduješ ostatní soutěže?

I: Třeba českou ligu... Nebo ligu obecně bohužel moc nesleduju. Až pak, když už je nějaké finále. Euroliga to samý, prostě až když jde do tuhýho. (smích) Ale s basketem... Nějakou dobu jsem trénovala děti, stejně jako ostatní holky, které teď teda ještě trénujou. Já už na to nemám čas kvůli tomu, že je to v odpoledních hodinách, kdy je většinou škola a práce.

J: S kým ten volný čas nejčastěji trávíš?

I: Já myslím, že velkou většinu času trávím právě s lidma z basketu. Jak s náma holkama, tak máme i větší skupinu lidí, kteří se právě sešli díky basketu, ale někteří z nich třeba ani basket nehrajou. A myslím, že i ve škole máme dobrou partu lidí, se kterými si můžeme říct, že se sejdeme a někam zajdem.

J: Co myslíš, že ti ten basket přinesl? Nebo jestli tě i o něco ochudil, obral... Jestli vidíš i nějaká negativa?

I: Rozhodně si nemyslím, že by mě o něco ochudil, to asi ne... Ale... No, přinesl mi, když to tak řeknu, nejlepší kamarády. A prostě supr partu, kam se fakt těším a ráda tam chodím.

J: Dala jsi někdy nebo dáváš basketu přednost před dalšími povinnostmi? Před školou, prací...?

I: No... (pomlka) Tam je to právě těžký s prací, kdy tréninky kolidujou se zaměstnáním, proto se snažím zaměstnání dávat tak, abych stihla tréninky. Ale samozřejmě, že když je potřeba tam přijít, tak volím práci před tréninkama.

J: Přemýšlela jsi někdy, že bys s basketem skončila? Jestli jo, tak proč?

I: Hm... Ne, ještě mě to nenapadlo.

J: Jak dlouho myslíš, že bys ten basket ještě hrála?

I: No, když se podívám na týmy, se kterejma hrajeme, tak myslím, že se to dá hrát asi ještě hodně dlouho. (smích) Takže když bych mohla hrát třeba ještě v padesáti letech, tak by to bylo parádní. Tak uvidíme, jak nám to půjde.

J: Nějaká zranění jsi prodělala?

I: Zranění byla, oba kotníky pochroumaný, ale to se dá čekat v basketu.

J: Nebereš to jako nějaký mínus?

I: No tak to určitě ne, to k tomu sportu prostě patří a musí se s tím počítat.

Rozhovor č. 4, informátorka D

Datum rozhovoru: 4. 5. 2015

Místo rozhovoru: Šatna dubečské tělocvičny

Komentář výzkumníka: Rozhovor probíhal před tréninkem dětí, který informátorka vedla. Informátorka se snažila své odpovědi rozvádět, mluvila v delších souvětích bez větších pauz.

J: Jak dlouho hraješ basket?

I: Tak, nejsem si úplně přesně jistá, protože moje paměť je docela špatná, nicméně hraju ho od takových šesti, sedmi let. Takže ho můžu hrát osmnáct let.

J: Jak ses k tomu dostala?

I: Dostala jsem se k tomu sportu tak, že moje maminka hrávala basket, pak začala trénovat chlapy, no a když se jí narodily dvě holčičky, tak založila družstvo malejch dětí, takže mě k basketu vedla máma. Odjakživa.

J: Takže tě v tom sportu podporovala.

I: Strašně moc.

J: Tatínek taky sportoval?

I: Tatínek taky sportoval. Myslím, že z donucení mámy hrál taky basket jednu chvíli. Nicméně je to spíš fotbalista.

J: Můžu se zeptat, jaké mají rodiče zaměstnání?

I: Máma je učitelka, ale neučí ve škole, učí soukromě ve firmách. A tatínek... (pomlka) To si sama nejsem jistá. Dělá nějakýho business manažera pro obchodní centra.

J: Otázka, proč zrovna Dubeč je asi zbytečná, když jsi říkala, že to trénovala mamka, ale nechtěla si hrát někdy jinde?

I: (skáče mi do řeči) Ne, my jsme tady bydleli a máma tady založila družstvo, aby nemusela nikam jinam dojíždět. Tady v Sokole zašla za starostou, že chce založit družstvo pro malý děti.

J: Je něco, co ti v týmu vadí, nebo jsi spokojená?

I: Tak já jsem víceméně spokojená. Vadí mi tady pár věcí. Vadí mi, že je nás docela málo a nemáme úplně kvalitní základnu, takže prostě na zápas se nás sejde vždycky dost, nicméně na tréninky chodí pár lidí, takže se nedá nic natrénovat. Už dlouho jsme nebyly jako tým na žádném soustředění. Nikdo to nebere moc vážně, i když já už jsem to taky pak přestala brát vážně. No a vadí mi, že pak hrajeme zápasy, tak tím, že moje trenérka je moje

máma, tak nechci říct, že mě nějak protěžuje, ale občas mi přijde, že mě střídá víc než by měla. Moje máma zastává názor, že by si měl zahrát každé, takže i v nepřiměřených situacích nechává hrát hráčky, který by tam v tu dobu neměly být. Jinak mi asi nic nevádí. Máme super kolektiv. To ale vlastně nebyla otázka (smích)

J: Co většinou děláš po tréninku, po zápase?

I: Tak po zápase chodíme na pivo. Respektive musím chodit na pivo, jinak dodržuju životosprávu. (smích) A po tréninku většinou jedu domů, protože máme tréninky večer, tak pak odpočívám.

J: Měla jsi někdy ambice hrát nějakou vyšší soutěž?

I: Měla jsem, když jsme byly... (pomlka) Teď si zase nevzpomenu, kolik mi mohlo být, ale Nusle kdysi dělaly nějaký výběr a z každého týmu měly jít dvě nejnadanější hráčky, tak jsem byla právě ještě s jednou holčinou, která už dávno s basketem sekla, na tréninku. To jsem ještě měla ambice, v nějakých dvanácti, třinácti, ale pak postupem času jsem začala dělat i víc sportů... Jako basket je pro mě furt číslo jedna, ale kdybych ho hrála na vyšší úrovni, tak vím, že bych musela chodit častěji na tréninky a dát do toho víc, takže to se mi nechtělo.

J: Jaké jiné sporty děláš?

I: Teďka zrovna hraju beach, jezdím na kole, lyžuju a teď jsem začala s kiteboardingem, ale to se nedá počítat jako sport, kterej bych dělala každé den. Nicméně v zimě trávím spoustu času na horách, takže lyžování, běžkování. Na jaře hraju beach často a jezdím k moři kitovat.

J: Dělala jsi v dětství nějaké jiné sporty než právě ten basket?

I: Závodně jsem tancovala.

J: Fakt?

I: Respektive to byly takový tanečky, já úplně přesně nevím, jak se to jmenovalo. Bylo to tancování, stoprocentně to bylo tancování, ale nepamatuju si, co to bylo. Dělala jsem to asi dva roky a byla jsem na to strašně nešikovná, tak jsem si s tím skončila.

J: Takže basket vyhrál.

I: Basket vyhrál. Ale jak říkám, jak jsme celá rodina sportovní, tak jsem se odmalička věnovala všem možnejm sportům.

J: Zajímáš se o zdravý životní styl? Myslím tím, jestli se snažíš žít zdravě, popř. co pro to děláš?

I: (rozhodně) Jím zdravě. Moje máma jí zdravě, naučila mě to. Víceméně už odmalička jíme zdravě, nejíme víceméně žádný tučný jídla. Český jídla nejíme vůbec, to občas u babičky musíme, když jdeme na návštěvu. Jinak víceméně musím říct, že jíme až superzdravě. Plus já jsem teď měla nějaké zdravotní problémy, tak jsem držela různé diety, kdy jsem se třeba vyhýbala celkově těstovinám, mléčnejm výrobkům, tučnejm jídlům, smaženejm věcem a jedla jsem víceméně obiloviny a tyhle srandy.

J: Vnímáš i ten basket jako prostředek, díky kterému si udržuješ fyzičku, postavu...?

I: No hlavně díky basketu, mi přijde! Basket je víceméně moje nejvíce aktivní... Jak bych to řekla. Nejaktivnější činnost, kterou dělám během tejdne. Díky basketu běhám, udržuju se fit, protože v dnešní době, kdy chodíš do práce nebo do školy, tak není čas...

Nebo, je čas na to, ale nejsem volnočasový běžec, takže víceméně pohyb, co dělám, dělám právě na basketu.

J: Bereš ten basket i jako svůj životní styl?

I: Tak to asi ne.

J: Co považuješ za svůj volný čas? Myslím, že ho máš dostatek? Případně jestli ten basket bereš jako součást volného času nebo jako nějakou další povinnost?

I: Ne, basket... (váhá) No, jak se to vezme. Takhle. Basket neberu tak, že by mi to zabíralo volnej čas, basket беру jako součást volného času, nicméně když občas hrajeme zápasy a není to v době, kdy míváme tréninky a já v tu dobu mívám volno, tak mi to bere ten volnej čas. Já nevím, i třeba místo školy musím kolikrát jít. S prací se mi to ještě nestalo. Ale jinak ten basket беру jako součást volného času.

J: Kolik času tomu basketu věnuješ? I třeba s tím trénováním dětí, protože vím, že děti trénuješ?

I: I s trénováním dětí věnuju basketu přesně... (pomlka) Čtyři a půl hodiny.

J: Čemu se jinak ve volném čase věnuješ, když to není zrovna basket?

I: Tak, sportu. Nebo myslíš obecně? Chodím do školy, chodím do práce, kterou mám nepravdělně. Někdy odpoledne, někdy dopoledne. Ve volném čase chodím dost na procházky se psem, na kolo jezdím taky se psem. Trávím čas s přítelem, což je taky věc, která zabere spoustu času. (pomlka) No a pak chodím ven na posezení. Na nějaký chmelový nektar. (směje se)

J: To jsme se akorát dostaly k tomu, s kým ten čas nejvíc trávíš?

I: Trávím velmi mnoho času s kamarádkama z basketu. Protože jak jsem řekla, my máme dobrou partu, takovou větší i s klukama, takže víceméně když jdu ven, tak jdu buď s lidma ze školy, nebo z basketu. A určitě převažujou lidi z basketu.

J: Chodíš i fandit na basket? Nebo koukáš na zápasy?

I: Na NBA se nekoukám, protože je to většinou v noci. Ani si to nevyhledávám zpětně, protože mě to moc nebere. Nebo nebaví, abych mluvila spisovně. (smích) Na český basket, na ligu nebo tak, tak na to se taky nekoukám. Nicméně když je basket na olympiádě, nebo se hraje nějaký mistrovství, tak to u nás doma běží pořád, takže se na to občas i koukám.

J: Co si myslíš, že ti basket přinesl? Nebo jestli tě něčím omezuje, ochudil tě o něco?

I: Obecně? Myslím, že mě ten basket vůbec v ničem neomezuje. Naopak mi přinesl dobrý kámošky, pohyb. Nechci říkat životní styl, ale když s těma lidma trávíš docela dost času, jezdili jsme dříve dost na soustředění atd. (pomlka) Spíš mi dal to dobrý. Nevzal mi nic, nikdy jsem neměla žádnéj úraz, nebere mi volnej čas, protože zas tak moc tréninků nemáme, takže vidím jenom to dobrý. Což bych řekla asi opět dobrý kámošky.

J: Dáváš basketu přednost před dalšími povinnostmi? Před školou, prací...?

I: Když máme zápas, tak určitě dávám přednost basketu. Jinak jsem se nikdy nemusela rozhodovat tak, abych dávala přednost basketu nebo škole. Většinou to vychází tak, že tréninky mám v době, kdy nemám školu ani práci. A když máme zápas, tak určitě radši nejdu do školy.

J: Přemýšlela si někdy, že bys s basketem skončila? A když, tak proč?

I: Přemejšlela jsem nad tím asi před pěti lety, protože jsem měla nějaký období, kdy mi bylo osmnáct, devatenáct, dvacet, kdy jsem si říkala, že... (pomlka) Počkej, jak bych to řekla. Přemejšlela jsem nad tím, protože mě to zas tak moc nenaplňovalo. To, kde jsme hrály, odtud jsme se nepohly, furt jsme se plácaly v tom stejném. A víceméně... Chtěla jsem se věnovat i něčemu jinému, plus já hrozně ráda cestuju, takže jsem se chtěla zaměřit na cestování a na nějaký jiný sporty, prostě už mě basket moc nebavil. Nicméně pak jsem se nějak vzrátořila a začalo mě to zase bavit. Podle mě se i zlepšil ten kolektiv. Někdo odešel, někdo přišel, takže to začalo bejt lepší. Nicméně teď dokončím magistra a pravděpodobně proto, že chci odjet do zahraničí, tak asi s basketem skončím.

J: Tím jsi mi v podstatě odpověděla i na tu poslední otázku, a to jak dlouho budeš ještě basket hrát...

I: No, takhle... Já chci odjet, to znamená, že s tím basketem skončím. Ale neznamená to, že chci skončit úplně. Ve volném čase si ten basket nebo street hraju ráda nehledě na to, kde budu. A zároveň taky v budoucnosti nikdy nevím, kde budu. A celej život jsme si tak nějak v rámci týmu dělaly srandu a říkaly jsme si s holkama, jaký to bude, až budeme mámy a budeme brát děti na tréninky. Tak si myslím, že kdybych pak nakonec zůstala v Čechách, tak bych se k tomu basketu i ráda vrátila. Ale uvidíme.

J: No tak ještě k tomu streetballu, to jsem se nezeptala. Hraješ někdy, popř. jezdíš na nějaké streetballové soutěže?

I: Chodívaly jsme jako malé na turnaje od Streetball manie, které se hrály u těch nákupních center. Nevím, jak se to přesně jmenuje. Tam jsme chodily, když jsme byly mladší, ale teď mi to nějak nevychází. Byly jsme tam naposled s holkama asi před třema rokama, čtyřma, pěti rokama. Ale já na to ani nemám ambice. Já na street moc dobrá nejsem. Street mě nikdy zas tak moc nelákal. Já radši hraju v pěti na celé hřiště, kdy tam můžeme rozvíjet ty naše akce a tak, než streetball. Já v tom nejsem dobrá. Když mi to nejde, tak mě to nebaví. Vezmi si, že holky, co hrajou street, tak jsou většinou velký a v tom streetu podle mě nemůžeš rozvinout nějakou herní situaci. Musíš bejt rychlá, jste tam jenom tři... Nikdy jsem k tomu nijak nepřiostla.

Rozhovor č. 9, Informátorka I

Datum rozhovoru: 2. 6. 2015

Místo rozhovoru: šatna klubové tělocvičny

Komentář výzkumníka: Rozhovor probíhal před skončením tréninku dětí, které informátorka přišla vyzvednout. Informátorka odpovídala velmi ochotně a obsírně, takže někdy zodpověděla i více otázek najednou a já tak nemusela pokládat tolik doplňujících otázek.

J: Jak dlouho hraješ basketbal?

I: No, těžko říct. Já ho vlastně nikdy nehrála na nějaký profesionální úrovni, spíš jenom tak pro zábavu, takže ani nevím, odkdy bych to měla počítat.

J: Chápu. A jak ses k tomuto sportu dostala?

I: Hrávali jsme už kdysi dávno na základce, pak i na tělocviku na střední a vždycky mě to děsně bavilo. Ale jak už jsem říkala, závodně jsem to nehrála nikdy. Až pak začaly moje děti hrát tady v Dubči a zjistila jsem, že je tu kromě dětského i ženský tým...

J: Takže tě napadlo, že začneš hrát taky?

I: Jo, proč ne. Když jsem vyzvedávala děti a viděla, že trénujete hnedka po nich, párkrát jsem se zůstala dívat, jak ty tréninky vypadaj, kdo na ně chodí a tak dál. No a příšly jste mi jako skvělá parta, i když asi o dvacet let mladší... (smích) A ten basket mě vždycky bavil, proto jsem si říkala, že s váma začnu chodit alespoň na tréninky. To, že mě pak Ivana naverbuje i do zápasů, to jsem nečekala... (smích)

J: A jak dlouho už v Dubči hraješ?

I: Asi třetí rok. Ale na ty zápasy jsem začla chodit až tak po roce, protože vás bylo málo. No, „chodit“... Sama dobře víš, že tomu moc nedám a jsem tam spíš do počtu a jako psychická podpora. (smích)

J: Proč jsi přihlásila děti zrovna na basket?

I: No, hlavní faktor bylo asi to, že to bylo blízko našeho bydliště. My jsme s manželem vždycky chtěli, aby děti zkusily nějaký kolektivní sport, protože jsme sami dost sportovně zaměřeni. Syn sice hraje kromě basketu ještě fotbal, ale když byla možnost vyzkoušet basket, neváhali jsme ani chvíli. Dcera sice první dva tréninky probřečela, protože jí byly čtyři, když jsme ji přivedli poprvé, ale je to bojovnice, celej trénink odběhala ruku v ruce s jednou z trenérek (i když přitom prolila potoky slz a řvala na celou tělocvičnu) a na třetí trénink už se těšila. (smích) No a syna to tam začlo bavit hned. Asi možná i proto, že většinu dětí už znal ze školy nebo ze sousedství.

J: Sportovala jsi i v dětství?

I: Jojo, taky, dost. Pocházím z hodně sportovní rodiny, takže nás s bráchou vždycky rodiče honili, kde se dalo. (smích) Dá se říct, že jsme provozovali všechny ty „sezónní“ sporty, to znamená v zimě lyže, brusle a běžky, v létě kolo, plavání, hodně jsme jezdili i na vodu, ale to nevím, jestli je úplně sport. No a pak míčový hry. Brácha hrál fotbal, já občas chodila na tréninky s ním, na ty vyloženě holčičí sporty jsem nikdy moc nebyla. Ale nikdy jsem nic nedělala závodně.

J: Můžu se jen zeptat, jaké mají rodiče zaměstnání?

I: Taťka učil, mamka dělala prodavačku. Teď už jsou oba v důchodu.

J: Jsi v tomto týmu spokojená?

I: Jsem, moc. Ale je fakt, že zas tak často nechodím. V pondělí nemůžu vůbec, ve čtvrtek jenom když manžel hlídá děti. Občas tady se mnou zůstávají v tělocvičně po svém tréninku, ale věřím, že už toho mají po celém dni taky plný kecky, takže je pro ně lepší, když jedou domu na věču, udělaj si úkoly a zalehnou. Ale jinak jo, spokojená jsem moc. Jsem ráda, že se hejbu, je to zas trochu jinej pohyb než veškerý ty aktivity, který provozujem s dětma a s manželem. Baví mě to a hlavně myslím, že jste bezvadná parta, se kterou si rozumím, i když tu hraju chvíličku a jsem o dost starší.

J: Co většinou děláš po tréninku, po zápase?

I: No, většinou upaluju domů za rodinou. Ale je fakt, že občas mě překecáte a to jedno, dvě s váma ráda dám. (smích)

J: Čemu se nejvíc věnuješ ve volném čase?

I: No, mám dvě děti a manžela, takže toho volného času zas tak moc nezbejvá. Ale určitě ho trávím s rodinou. Manžel je díkybohu stejně dobrodružný povahy jako já, takže taky sportovec a vedeme k tomu i děti. Myslím, že se nám to docela daří. Takže o víkendech jezdíme plavat, bruslit, na kole... V létě právě na tu vodu. Hodně se vídáme tady s tou duběčskou partou. Vzhledem k tomu, že bydlíme, dá se říct, v jedné ulici, tak se znaj

navzájem děti i dospělí, což je fajn. A pak z toho vznikají různé společné dovolené a tak dále. No a někdy prostě děti odložíme k babičkám a dědečkům a jedem s manželem a kamarády na dovolenou sami. Teď naposled jsme byli v Karpatech, to jsme si všichni moc užili a máme zas na chvíli na co vzpomínat.

J: Takže se dá říct, že volný čas trávíš především aktivně?

I: Určitě, určitě. Ale jak říkám, zas tak moc toho volného času není. Syn kromě basketbalu hraje ještě fotbal, takže si s manželem hrajeme na taxíka a vozíme ho na tréninky a zápasy. A chodíme fandit. To naštěstí zatím ještě neomrzelo mladší dceru, ale kdo ví, jak to bude v budoucnu... (smích)

J: Takže když bys měla říct, s kým ten volný čas nejvíce trávíš...?

I: S rodinou, určitě. A pak právě s lidmi z Dubče. Jak jsem říkala, jsme fakt bezvadná parta, takže jezdíme na dovolené, kola, hory, voda... Pořádáme i různá setkání typu grilovačka, squashový a tenisový turnaj dvojic... Za to jsem fakt ráda. Ono se to pak hodí i když je třeba ohlídat děti atd. Vždycky máme možnost se s někým domluvit. Děti se znají, protože spolu chodí do školy, na basket... Jsme prostě taková jedna velká hlučná rodina! (smích)

J: Vnímáš basket jako součást volného času nebo spíš jako nějakou povinnost?

I: Určitě jako volbu v rámci volného času. Povinnost to určitě není, ale taky podle toho vypadá moje docházka. Já jsem ráda, že se jednou za čas po práci protáhnu na hřišti, popovídám s vámi, odreaguji se a pak zase hurá do toho kolotoče.

J: Kolik času basketu věnuješ?

I: No, moc ne. (váhá) Jak říkám, můžu chodit jenom ve čtvrtek, protože v pondělí mám odpolední službu v nemocnici. A v ty čtvrtky taky nejdu pokaždý. Takže chodím třeba dvakrát do měsíce. Plus když je vás málo na zápas a mám zrovna volno, ale to je taky tak jednou za měsíc maximálně. No a taky se tomu věnuju tak, že vozím děti na tréninky a zpátky. A chodím fandit.

J: Takže děti ke sportu vedeš, podporuješ je v tom?

I: Moc. Teď, když ještě nejsou v pubertě a mám jakž takž možnost jim dát nějaký základ, trošku je ovlivnit do budoucna, tak mi to určitě přijde důležitý. Myslím, že právě z toho sportu si pak mohou odnést spoustu věcí a vlastností, které se jim budou hodit i v běžném životě. Snažím se, aby si toho děti vyzkoušely co nejvíce a pak se samy rozhodly, co je bude bavit a čemu se budou chtít věnovat. Teď už je to tři, čtyři roky ten basket. To jsem moc ráda, protože díky tomu vlastně jezdí v zimě i v létě na soustředění a my máme vždycky s manželem volno. (smích)

J: Chodíte se pravidelně koukat na jejich zápasy?

I: Chodíme oba, když to vyjde. Syn je trošku vztekloun a je do té hry hrozně zapálený, tak ho chodíme mírnit. (smích) No a dcera je mladší, takže ta zatím hraje jenom takovou přípravnou soutěž pro nejmenší děti. Moc jí to baví, ale taky už se těší, až bude hrát „pořádně“. Jako brácha. No a funguje to vlastně i obráceně. Když hrajem my ženský tady u nás doma, tak děti taky koukají. Respektive musej, protože je po tréninku nemá kdo odvézt domů. (smích)

J: Co si myslíš, že ti ten basketbal přinesl?

I: (pomlka) No, asi určitě nověj okruh lidí, se kterým bych se nejspíš běžně do kontaktu nedostala. Dále je to hlavně pohyb, vypadnutí z toho běžného života, kterej se točí okolo práce, domácnosti, dětí a manžela. Je to zas nějaká nová zkušenost. Když známejm řeknu, že jsem na starý kolena začla hrát basket, tak se sice smějou, ale já jsem fakt ráda, že jsem do toho šla. I když tomu moc nedám, to je fakt. A kdybych to měla vzít z pohledu dětí, určitě se naučily nějakýmu smyslu pro řád, respektu k autoritě, tedy k trenérce. Poznaly nové děti, takže maj i vědomí sounáležitosti k nějakýmu týmu, smysl pro kolektivitu. A v zápasech pak společnej cíl, snaží se ze sebe vydat to nejlepší. Oba dva jsou bojovníci.

J: Vnímáš i nějaká negativa?

I: Asi ani ne... (přemýšlí) Možná jenom to, že je fakt dost náročný to všechno časově zvládat a nemůžu se tomu pak věnovat tak moc, jak by bylo třeba. Víc negativ mě nenapadá.

J: Dala jsi někdy/ dáváš basketbalu přednost před dalšími povinnostmi?

I: Spíš ne. Jak říkám – pro mě je to spíš okrajová aktivita v rámci volného času, kterou sice dělám moc ráda, ale rozhodně to není priorita. Když můžu, přijdu, ale rozhodně to nijak nelámu přes koleno.

J: Jak dlouho myslíš, že budeš basket ještě hrát?

I: No, tak i když se trochu rozpadám, to znamená, že mám problém s kolenem, tak u toho chci vydržet tak dlouho, jak to půjde. Stejně jako u dalších sportů. No a taky záleží na tom, jak dlouho mě tu budete ještě chtít. (smích)

J: Zeptám se ještě trochu mimo basketbalu... Zajímáš se o zdravý životní styl?

I: Tak tím, že dělám zdravotní sestru, tak bych řekla, že povědomí určitě mám. Jako rodina se snažíme žít zdravě, ale rozhodně to nijak nelámeme přes koleno. Nějaký ty bonbony pro děti se u nás vždycky najdou a zmrzlinu jim taky koupíme... (smích) Spíš se snažíme, abychom byli co nejvíc na vzduchu a jak už párkrát zaznělo, jsme docela sportovně založeni, takže myslím, že bychom se mohli počítat mezi ty, co se snaží žít zdravě.

J: Vnímáš i ten basket jako prostředek, díky kterému si udržuješ fyzičku, postavu...?

I: To bych asi musela chodit častěj, aby se to někde odrazilo... (smích) Ale jo, je fakt, že jsem asi dvě kila zhubla. Je to úplně jinej druh pohybu, než člověk běžně provozuje, což mě baví. A když se na to podívám z pohledu dětí, pro ty je basket zatím především hra, zábava. I když syn už to bere víc sportovně a v zápasech chce vyhrávat. Ale že by si doma kontroloval, jestli mu rostou svaly, to ne. (smích) Ale asi nikdy nezapomenu na holčičku, která kdysi hrála se synem. Teď už nehraje, protože přešla na in-line bruslení. A když jsem se jí ptala, proč zrovna brusle, tak mi na to suše odpověděla: „Protože maminka říkala, že z bruslení budu mít daleko hezčí postavičku, než z basketu, a že se to pro holčičky hodí víc.“ Když mi tohle řekla šestiletá blondatá holčička, chytla jsem se za hlavu.

Rozhovor č. 10, informátorka J

Datum rozhovoru: 6. 6. 2015

Místo rozhovoru: rozhovor probíhal v nemocnici na Bulovce, kde informátorka ležela po operaci vazů v koleni

Komentář výzkumníka: Rozhovor probíhal bez větších odmlk. Informátorka byla velmi ochotná, snažila se své odpovědi rozvádět, komunikace tak byla příjemná.

J: Jak dlouho hraješ basketbal?

I: No, začínala jsem ve třetí třídě za základce, takže to bude nějakých... (pomlka) Asi 17, 18 let.

J: A jak ses k tomuto sportu dostala?

I: My jsme v té době bydleli s rodičema v Dubči, takže jsem tam chodila i na základku. No a právě s holkama, se kterejma hrajem doteď, jsme se znaly ze školy. A jednou jsem se dozvěděla, že v Dubči zakládá jedna z maminek sportovní družstvo, tak jsem si to přišla taky vyzkoušet a vzhledem k tomu, že jsme se s holkama znaly a začalo mě to bavit, tak jsme u toho tak nějak vydržela až doteď.

J: Co rodiče, podporovali tě? Sportovali taky?

I: No, já musím říct, že rodiče jsou spíš nesportovní typy. (smích) Ale na to, že oni sami fakt nesportují, tak mě ve sportu vždycky podporovali. Byli rádi, že jsem si našla něco, co mě baví a že se hejbu. Mamka se pak seznámila s Ivanou, se kterou se navštěvují mimo basket dodnes. Takže mamka si tak vlastně našla novou kamarádku a já fajn sport, kterej mě baví. Nebo bavil. Nevím, za jak dlouho budu vzhledem k té operaci moct hrát a jestli se k tomu vůbec někdy vrátím. No, ale ještě k těm rodičům. Taťka se nijak moc neangažoval, ale sranda je, že ačkoliv mamka basketu nikdy moc nerozuměla, jezdila s náma občas jako doprovod na turnaje. Jednou s náma dokonce jela do Holandska, když si udělala Ivana něco se zádama a nemohla jet. A z toho byla nadšená, hrozně se jí líbila ta atmosféra, která tam panovala, to sportovní prostředí. Už je to asi sedm let, ale dodnes na to ráda vzpomíná.

J: Můžu se jenom zeptat, jaké mají rodiče zaměstnání?

I: Taťka je architekt, mamka kadeřnice. Ale nedělá nikde v salonu, spíš si tak přivydělává a střihá kamarádky a známé, které k ní chodí už delší dobu.

J: Takže basket hraješ od malička? Dělala jsi i nějaké jiné sporty?

I: Jojo, hraju zhruba od té třetí třídy. A jiné sporty ani ne. Teda ne závodně. Chodila jsem na aerobik, na akvabely chvílku. Na různé tance. Ty mě ostatně bavěj doteď. Vlastně ani nevím, co mě to popadlo, že jsem se dala na ten basket... (smích)

J: Jsi v tomto týmu spokojená?

I: Hele docela jo. Nebo takhle – teď jsem tam půl roku nebyla, protože jsem se zranila a nemohla hrát. Basket mě bavil, na druhou stranu mi tam i pár věcí vadilo. Třeba to, že si musíš každou zahrát za každou cenu, což kolikrát rozhodovalo zápas a my pak naprosto zbytečně prohrávaly. Taky mi přišlo, že se to poslední zhruba dva, tři roky, začalo víc hrotit. Holky fakt chtěly vyhrávat, bojovaly o postup do první třídy, což se teď teda konečně podařilo, ale už jsem to nevnímala tak, že si jdu po škole nebo po práci zablblnout na hřiště, ale fakt jsem se spíš kolikrát i bála, že něco pokazím a budete naštvaní. A taky sama vidím, že už nejsem tak dobrá, jako jsem bejvala. Jsem pomalejší, míň hbitá... (pomlka) Ale jinak spokojená jsem, mám to tu moc ráda. Tím, že jsem v tom týmu od samýho začátku a s většinou holek se známe od malička, vnímám to spíš než jenom jako nějaký sportovní tým jako svou rodinu. (smích)

J: Co většinou děláš po tréninku, po zápase?

I: Vždycky jedu hned domů. Jezdím autem, takže pít stejně nemůžu. Navíc jsme se teď s přítelem přestěhovali na Břevnov, což mám skoro hodinu cesty a ráno vstávám do práce, takže jsem ráda, když se do devíti dostanu domů, udělám, co je potřeba a jdu spát.

J: Hrála jsi někdy nebo měla jsi někdy ambice hrát nějakou vyšší soutěž?

I: Jak jsem říkala, od začátku hraju v Dubči, takže jsem se tak nějak svezla na tý vlně, kterou jsme celou dobu hrály. Nikam jinam jsem nehostovala a asi mě to ani nenapadlo, když nad tím tak přemýšlím. Takže žádný velký ambice jsem v tomhle směru asi nikdy neměla. Stačilo mi to tak, jak to bylo, to znamená dvakrát týdně tréninky nebo zápasy, dvakrát do roka soustředění.

J: Chodila jsi někdy na sportovně zaměřenou školu?

I: To jsem nechodila. Klasickej gympl a pak vysoká škola.

J: Zajímáš se o zdravý životní styl? Snažíš se žít zdravě? Pokud ano, co pro to děláš?

I: Hele docela jo. Zajímám se o to, co kupuju, co jím. Asi to tak bylo vždycky... (pomlka) Nebo jinak. Měla jsem nějaké zdravotní problémy, takže jsem si musela hlídat to, co sním, a díky tomu jsme se doma naučili jíst i ty zdravé a méně časté potraviny, které jsme zařadili do jídelníčku. A pokračuju v tom i teď, když bydlím s přítelem. Vyloženě tučná jídla jíst nemůžu, těm se vyhýbám. No a kromě toho jídla se taky snažím sportovat, žít aktivně.

J: Vnímáš právě i ten basket jako prostředek, díky kterému si udržuješ fyzickou kondici, potažmo postavu?

I: Tak dřív určitě. Jak jsem říkala, teď jsem skoro půl roku nedělala nic, protože s přetrženejma vazama v koleni toho moc dělat nejde. Ale jasně, asi to byl jeden z těch hlavních prostředků, díky kterým jsem se držela ve formě. Krom toho jsme taky začali s přítelem hrát tenis, takže ten do toho taky můžu započítat.

J: Kolik času tomu basketu týdně věnuješ?

I: No... (váhá) Když jsem teda ještě mohla hrát, tak jsem se snažila chodit na všechny tréninky i zápasy, i když jsem třeba chodila pozdějc, protože jsem to nestíhala z práce. Ale byly to tak ty tři hodiny týdně.

J: Věnuješ se basketbalu i nějak jinak kromě toho, že si chodila na tréninky a zápasy? Mám na mysli třeba fandění, trenérská činnost...?

I: Tak děti netrénuju vůbec a ani jsem nikdy netrénovala. Ani když jsme třeba na soustředění, tam se v tomhle směru taky vůbec neangažuju. To spíš někde dělám svačinu nebo něco podobnýho, ale trénování ne. (smích) A jinak fandit chodím na ženský na USK, když máme čas. Ale to asi hlavně proto, že se s přítelem známe s jednou hráčkou odtamtud, takže máme občas volný lístky. Jinak ten basket nesleduju vůbec. Když už něčemu fandím, tak je to právě ten tenis.

J: Pokusila by ses nějak definovat svůj volný čas? Myslíš, že ho máš dostatek?

I: No, vzhledem k tomu, že pracuju na HPP v jedny mezinárodní firmě, tak toho volnýho času fakt moc nemám. Jsem tam od rána do večera. Kromě toho mi teď přibyla starost o domácnost, k tomu ten basket... Kdybych měla volného času víc, nezlobila bych se. (smích)

J: Když už tedy nějaký volný čas máš, jak ho nejčastěji trávíš?

I: Většinou si vymyslím nějakou aktivitu s přítelem. Ten taky pracuje, proto na sebe moc času nemáme. O víkendech chodíme pravidelně na tenis, jezdíme na návštěvy k rodičům, na výlety, snažíme se hodně cestovat, když je možnost. Jinak bych řekla, že volný čas trávím především aktivně. Plus ten basket, no.

J: Kdybys tedy měla říct, s kým ten volný čas nejčastěji trávíš...?

I: Tak by to byl právě asi ten přítel a rodina. A pak asi s holkama z basketu, i když je fakt, že „pařit“ už jsem s váma dlouho nebyla. (smích)

J: Vnímáš basketbal jako součást volného času nebo spíš jako svou další povinnost?

I: Tak je to součást volného času, to jo. Jenom se mi docela zkomplikovala situace tím, že jsem začala pracovat a navíc se odstěhovala na druhý konec Prahy. Takže poslední dobou to pro mě bylo docela dost náročný, abych stíhala tak, jak bylo třeba. Skoro bych řekla, že už jsem to vnímala spíš jako povinnost. Tím, že je nás v týmu málo a hrajeme vcelku dost zápasů, bylo mi blbý vás v tom nechat a na zápasy nechodit.

J: Dala jsi někdy/ dáváš basketbalu přednost před dalšími povinnostmi?

I: Dřív asi jo, hlavně když jsem chodila do školy. Na druhou stranu jsem docela poctivka, takže jsem se snažila zvládnout všechno dohromady. Ale jasně, občas jsem si napsala nějakou omluvenku, abych mohla jet do turnaj do zahraničí, to určitě. Teď už má přednost práce.

J: Co myslíš, že ti basketbal přinesl?

I: (pomlka) Tak hlavně asi skvělej kolektivní sport a partu lidí. Co se týče některých spoluhráček, tak i nejlepší kamarádky. Když bych se měla zamyslet víc do hloubky, tak jsem si z tohoto sportu odnesla nějaký životní nadhled, schopnost vycházet s lidma, což se mi teď hodí i v profesním životě. A takovou tu zdravou soutěživost. Ta taky není úplně na škodu.

J: Vidiš i nějaká negativa?

I: Asi ta zranění. Není to poprvé, co mám problémy s kolenem. Akorát že tentokrát jsem to dotáhla až na operaci. Ale kdo ví, jestli je to basketem.

J: Přemýšlela jsi někdy o tom, že bys s hraním skončila?

I: No, párkrát už jo. Dřív hlavně proto, že, jak už jsem říkala, je fakt náročný stíhat všechno takhle dohromady, jezdit po práci přes celou Prahu a hledat tělocvičnu, ve který zrovna hrajem zápas. Pak v deset večer dohrát, v půl dvanáctý dorazit domů a ráno běžet na poradu. Ale vytrvala jsem. Teď ale minimálně dalšího půl roku, ne – li dýl, určitě hrát nesmím, takže si nejsem jistá, jestli se k tomu hraní ještě někdy vrátím. Třeba na tréninky bych se za váma občas přišla podívat, ale když si vzpomenu, jaký „maso“ byly některý ty zápasy, kdy do tebe protihráčky šly hlava nehlava... Nevím, mám teď o čem přemýšlet.